

Załącznik do Uchwały
Nr
Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim
z dnia.....2023 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE LWÓWEK ŚLĄSKI
NA LATA 2024 – 2030**

LWÓWEK ŚLĄSKI 2023

SPIIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZECIWDZIAŁANIEM	
PRZEMOCY DOMOWEJ	4
II. PRZEMOC DOMOWA - PODSTAWY TEORETYCZNE	5
1. DEFINICJE PRZEMOCY	5
2. RODZAJE PRZEMOCY	8
3. SKUTKI PRZEMOCY	9
4. MECHANIZMY PRZEMOCY	10
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LWÓWEK ŚLĄSKI	11
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI	11
2. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ ZREALIZOWANYCH DZIAŁAŃ PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY W LWÓWKU ŚLĄSKIM	14
2.1. DANE UZYSKANE Z BADAŃ ANKIETOWYCH PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI W 2020 R.	14
2.2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W OPARCIU O DANE ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W LWÓWKU ŚLĄSKIM	25
IV. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LWÓWEK ŚLĄSKI NA LATA 2024 – 2030	33
V. REALIZACJA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LWÓWEK ŚLĄSKI NA LATA 2024 -2030 ...	41
1. ADRESACI PROGRAMU	41
2. REALIZATORZY PROGRAMU	41
3. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	42
VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	42
VII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	42
VIII. ZAKOŃCZENIE	44

WSTĘP

Podstawą opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lwówek Śląski na lata 2024 – 2030 jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289,535, i 1606), która nakłada na samorządy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a także nakazuje podejmowanie działań na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zjawisko przemocy domowej jest problemem złożonym i wymaga równoległych działań na wielu płaszczyznach. Budując system przeciwdziałania przemocy należy pamiętać nie tylko o ochronie osób doznających przemocy domowej i zwiększeniu skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową. Istotnym elementem jest także wdrażanie programów profilaktycznych oraz podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli instytucji stykających się z problematyką przemocy domowej.

Według J. Melibrudy „dom rodzinny spostrzegamy jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce, schronienie przed całym złem zewnętrznego świata”. Taki obraz rodziny i domu został ukształtowany kulturowo i społecznie. „Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia i poniżenia, leku i rozpacz”.

Zjawisko przemocy domowej jest jednym z poważniejszych zaburzeń życia społecznego, skutkuje negatywnymi konsekwencjami dla osób pozostających w jego zasięgu. Konieczne jest podejmowanie działań zapobiegających przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym.

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej planowany jest w perspektywie kilkuletniej i w dużej mierze jest kontynuacją szerokiego spektrum działań mających na celu nie tylko pomoc osobom doznającym przemocy domowej i podejmowaniu odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, ale również zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej oraz zwiększenie profesjonalizmu służb w udzieleniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej. Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 wyznacza także, w odpowiedzi na diagnozę zjawiska przemocy w środowisku lokalnym, niezbędne kierunki działań, które uwzględniają aktualną sytuację i potrzeby społeczne z niej wynikające.

Głównym założeniem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, a także zwiększenie skuteczności ochrony i pomocy osobom doznającym przemocy domowej. Kolejnym kierunkiem działania jest zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową oraz zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Jednym z założeń programu jest zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej. Chociaż mity i stereotypy na temat przemocy nie są już tak mocno zakorzenione w świadomości społecznej, to jednak nadal stanowią przeszkodę w podejmowaniu jakichkolwiek działań, nie tylko osób doznających przemocy, ale również osób będących świadkami przemocy.

Zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy domowej oraz uzyskanie informacji o możliwości reagowania na przemoc i korzystania z form wsparcia dostępnych na terenie naszej gminy przyniesie wymierne korzyści osobom zagrożonym przemocą domową.

Ważnym elementem programu jest zwiększenie kompetencji osób zajmujących się udzielaniem pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także rodzinom dotkniętym tym problemem. Nadal zdarza się, że osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy, swoją postawą i zachowaniem wtórnie wiktyimizują osoby pokrzywdzone przemocą domową. Takie działania zwykle wynikają z braku dostatecznej wiedzy z zakresu zjawiska przemocy. Potwierdzają to wyniki badania przeprowadzonego w 2019 r. wśród osób, które doświadczyły przemocy w rodzinie i u których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty” w gminie Lwówek Śląski. Celem badania było uzyskanie danych dotyczących wpływu interwencji policyjnych i postaw policjantów na podejmowane działania przez osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Z uzyskanych danych wynika, że 57,6% ankietowanych oceniło zachowanie i postawę policjantów za pomocną, co świadczy o profesjonalnym podejściu funkcjonariuszy. Jednak nie jest to wynik do końca satysfakcjonujący ponieważ 42,4% badanych miało na ten temat spostrzeżenia i odczucia negatywne. Większość badanych swoje wypowiedzi negatywne najczęściej argumentowała w ten sposób, że odnieśli wrażenie, że ich sytuacja to był raczej kłopot dla policjantów i dodatkowe obowiązki, a nie chęć udzielenia wsparcia. Zwiększenie wiedzy przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na temat mechanizmów przemocy, które występują u osób doznających przemocy domowej oraz osłabienie stereotypów na temat przemocy bez wątpienia przyczyni się do profesjonalizmu służb w reagowaniu na zdarzenie przemocy. Sama wiedza jest jednak nie wystarczająca, potrzebne są również odpowiednie działania na rzecz osób pokrzywdzonych przemocą, w tym przekazywanie informacji na temat oferty pomocowej dla osób doznających przemocy i zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej na terenie gminy, a to z kolei zależy w dużej mierze od czynnika ludzkiego.

Program został opracowany w oparciu o wiedzę teoretyczną i badawczą na temat przemocy domowej w Gminie Lwówek Śląski oraz dotychczasowe doświadczenia lokalne w podejmowaniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Niniejszy program stanowi także integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 ma charakter długofalowy. Biorąc pod uwagę, że program jest dokumentem wieloletnim, wymaga elastyczności i możliwości korygowania niektórych zapisów, w przypadku braku możliwości realizacji zadań w nim określonych.

I. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY DOMOWEJ

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lwówek Śląski na lata 2024 – 2030 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),

- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171 ze zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.),
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz 1550 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266, ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Program został opracowany w zgodności z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 -2030 oraz ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

II. PRZEMOC DOMOWA – PODSTAWY TEORETYCZNE

1. PRZEMOC DOMOWA

Przemoc domowa jest poważnym problemem o dużej szkodliwości społecznej, chociaż często ukrytym. Przemoc jest jednym z podstawowych zagrożeń dla rodziny i osób bliskich. Według Ireny Pospiszyl „Przemoc to wszystkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej lub psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne aspekty wzajemnej relacji”.

Przemoc domowa została zdefiniowana w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zgodnie z tą definicją **przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej**, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Istotą przemocy jest uzyskanie kontroli i władzy. Osoba stosująca przemoc dąży do zbudowania przewagi sił i władzy – po to, by pozbawić osobę doznającą przemocy możliwości samostanowienia i obrony swoich praw.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- **jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym działaniem, które ma na celu podporządkowanie osoby, wobec której stosuje się przemoc;
- **siły są nierówne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, osoba doznająca przemocy ma ograniczoną zdolność do obrony, nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp.
- **narusza prawa i dobra osobiste**, – osoba stosująca przemoc domową narusza prawo do nietykalności fizycznej, prawo do godności, szacunku;
- **powoduje cierpienie i ból** – osoby doznające przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych, w wyniku wieloletniej przemocy domowej mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

Najczęściej osobami doznającym przemocy domowej są kobiety i dzieci, nierzadko osoby starsze i z niepełnosprawnością. Z badań przeprowadzonych w Polsce w 2021 r. wynika, że co piąta osoba po 60-tym roku życia może doznawać przemocy.

Zdecydowana większość kobiet doświadcza przemocy ze strony partnera. Nie można jednak zapominać o sytuacjach, gdy to kobieta stosuje przemoc, a pokrzywdzonym jest mężczyzna oraz o dzieciach wychowywanych w domach, w których dochodzi do przemocy.

Zjawisko przemocy może występować we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia kontroli nad drugą osobą, powoduje u osób jej doznających niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję, a także choroby związane ze stresem. Dla dzieci doznających lub będących świadkami przemocy jej skutki są nieodwracalne i mogą się objawiać dopiero w życiu dorosłym. Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadza istotną zmianę, a mianowicie ustawodawca zastrzega, że przez osobę doznającą przemocy domowej, należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań

negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny.

Wyróżniamy przemoc między partnerami, byłymi partnerami, przemoc rodziców/opiekunów wobec dzieci, dorosłych dzieci wobec rodziców czy dziadków, rodzeństwa między sobą, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Osobą doświadczającą przemocy domowej może być także małoletni będący świadkiem przemocy domowej wobec osoby bliskiej.

Czynniki ryzyka występowania przemocy domowej:

- **Normy społeczne i kulturowe**

Przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. (...) Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby doznającej przemocy, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, osoby doznające przemocy rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei osoby stosujące przemoc nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

- **Dziedziczenie wzorca przemocy**

Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub przemocy tej doznają. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów. Jednak uczeniu się i naśladowaniu podlega jedynie pewien rodzaj agresywnej relacji, a nie konkretne zachowanie, np. bicie w określony sposób lub określonym narzędziem.

- **Uzależnienie i nadużywanie alkoholu czy zażywanie środków odurzających**

Badania dowodzą, że większość osób stosujących przemoc domową jest pod wpływem środków psychoaktywnych (alkoholu i narkotyków). Wiele osób stosujących przemoc krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto

jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

- **Środowisko społeczne**

Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy domowej jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej. Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem często traumatycznym, okaleczającym psychikę, przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną czy cyberprzemoc. Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Osoby doznające przemocy domowej rzadko doznają tylko jednego jej rodzaju. Dzieci żyjące w domach, w których występuje przemoc doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio krzywdzone przez swoich opiekunów, ale również wtedy, gdy są świadkami przemocy dorosłych.

2. RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżniamy następujące rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – polega na naruszeniu nietykalności cielesnej lub niesie takie ryzyko, np.: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, gaszenie papierosów na ciele, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, szarpanie np. za włosy lub uszy, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- **Przemoc psychiczna** – polega na wywieraniu presji na osobę w celu sprawowaniu nad nią kontroli i podporządkowania jej swojej woli. Jej istotą jest naruszenie godności osobistej, np.: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów i planów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna poprzez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, uniemożliwianie schronienia, degradacja werbalna czyli wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb i wulgaryzmów, straszenie zastosowaniem siły.
- **Przemoc seksualna** – dotyczy sfery seksualnej, jej celem jest poniżenie drugiej osoby, odebranie jej godności, polega na naruszeniu intymności. Jej istotą jest zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Występuje wówczas przymus jako na bezpośrednie użycie siły lub emocjonalny szantaż, groźba lub podstęp by osobę skłonić do preferowanego zachowania. Np.: gwałt, molestowanie seksualne,

wymuszanie pożycia, obmacywanie, dotykanie intymnych części ciała, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, uwagi i żarty o charakterze seksualnym, przymuszanie do oglądania treści charakterze seksualnym bądź pornograficznym itp.;

- **Przemoc ekonomiczna** – działanie ograniczające lub pozbawiające osobę doznającą przemocy domowej dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, a także celowe niszczenie czyjejś własności, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.;
- **Cyberprzemoc** – działanie istotnie naruszające prywatność osoby doznającej przemocy domowej lub wzbudzające w niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.
- **Zaniedbanie** – dotyczy naruszenia obowiązku opieki ze strony najbliższych. Jego istotą jest niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych czy niepełnosprawnych lub chorych, których dobry stan wymaga opieki ze strony domowników. Polega na min. na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Przemoc może nosić znamiona przestępstwa w zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Przemoc domowa najczęściej jednak nie jest jednorazowym zdarzeniem. Jeśli raz doszło do takiej sytuacji, gdy ktoś przekroczył granicę przemocy w relacji z bliską osobą, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że powtórzy się to po raz kolejny. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 kk.

Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała osoby doznającej przemocy ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi.

3. SKUTKI PRZEMOCY:

U osób doznających przemocy domowej obserwuje się szereg konsekwencji przemocy. Są to m.in.:

- zaniżone poczucie wartości,
- przekonanie o nieważności swoich potrzeb, marzeń, planów^[1],^[SEP],
- poczucie braku wpływu na własne życie, braku siły, mocy wewnętrznej^[1],^[SEP],
- rozwiniętą silną zależność,
- przekonanie, że nic nie zmieni mojej sytuacji (bierność)^[1],^[SEP],
- obniżony nastrój, drażliwość,
- dolegliwości psychosomatyczne,
- brak szacunku dla siebie^[1],^[SEP],
- poczucie winy, obwinianie siebie za akty przemocy^[1],^[SEP],

- zaburzenia snu,
- zaburzenia lękowe,
- zaburzenia depresyjne,
- problemy z nadużywaniem alkoholu, leków.

Skutki przemocy, jakie można zaobserwować u krzywdzonych dzieci:

- lęk, cierpienie, złość, gniew, poczucie winy, niskie poczucie własnej wartości,
- zaburzenia łaknienia, snu,
- zaburzenia lekowe i depresyjne,
- agresywne zachowania lub nadmierna uległość,
- zaburzenia somatyczne, obniżenie odporności,
- obgryzanie paznokci, niepokój, drżenie, jękanie, tiki,
- zachowania ryzykowne, myśli samobójcze,
- słabe wyniki w nauce, powielanie wzorca przemocy,
- nieumiejętność budowania relacji z ludźmi.

4. MECHANIZMY PRZEMOCY

Aby dobrze zrozumieć sytuację osób doświadczających przemocy domowej konieczne jest poznanie mechanizmów przemocy. Mechanizmy te powodują, że osoby krzywdzone trwają w takim związku i nie mają siły na zmianę swojej sytuacji.

- **Zjawisko prania mózgu** – jest to szereg zabiegów, celowych, systematycznych, które mają zmienić czyjeś przekonania, postawy, uczucia, potrzeby, aby manipulowana osoba działała zgodnie z oczekiwaniem osoby manipulującej; czyli osoba krzywdzona ma być całkowicie podporządkowana sprawcy przemocy. Metody stosowane w praniu mózgu to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzanie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc nagrody i kary.
- **Syndrom wyuczonej bezradności** – jest poddaniem się, zaprzestaniem działania, które wynika z przekonania, że i tak cokolwiek osoba krzywdzona zrobi, nie będzie miało to wpływu na jej sytuację. Taka postawa wynika z wcześniejszych doświadczeń, kiedy podejmowała próby przeciwdziałania przemocy, zakończone niepowodzeniem.
- **Proces wiktylizacji** – przejęcie tożsamości „ofiary”, przekonanie, że zasługuje na takie traktowanie, że ponosi winę za przemoc.
- **Syndrom sztokholmski** – krzywdzona osoba, ma złe i dobre doświadczenia ze sprawcą przemocy, a to sprawia, że może stracić realny ogląd sytuacji i powodować przede wszystkim, że będzie wdzięczna sprawcy za chwile dobroci, objawy życzliwości.

Do mechanizmów przemocy, zaliczamy także cykl przemocy:

Cykl przemocy – przemoc w związkach bardzo często przebiega w sposób cykliczny – następujących po sobie trzech faz:

- **Faza narastania napięcia** – charakteryzuje się narastającą liczbą sytuacji konfliktowych, nieporozumień, wyraźnie czuć napięcie w relacji. Sprawca jest drażliwy „czepiański”, spięty, w złym humorze. Osoba doświadczająca przemocy stara się łagodzić te konflikty, schodzi z drogi, przeprasza za

swoje zachowanie, robi to, co życzy sobie partner. Stara się wychodzić naprzeciw jego potrzebom i czytać w jego myślach.

- **Faza ostrej przemocy** – gwałtowny atak przemocy ze strony sprawcy. Sprawca wybucha, często pretekstem do agresywnego zachowania jest jakiś drobiazg, np. przysłowiowa już „zasłona zupa”. To właśnie w tej fazie ostrej przemocy osoby pokrzywdzone często podejmują próby ratowania się, np. wzywają policję, zgłaszają fakt przemocy pracownikowi socjalnemu.
- **Faza miodowego miesiąca** – sprawca po agresywnym akcie przemocy może czuć, że przesadził. Może też obawiać się konsekwencji, zwłaszcza gdy mówi o nich osoba pokrzywdzona lub gdy podjęła już takie kroki, np. w wyniku ujawnienia przemocy została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”, kobieta złożyła pozew o rozwód, wyprowadziła się z domu.

Przemoc niesie ze sobą cierpienie fizyczne, ale i powoduje niewyobrażalne szkody psychiczne u osób, które przez lata doświadczają znęcania, wykorzystywania czy zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LWÓWEK ŚLĄSKI

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Lwówek Śląski to gmina miejsko-wiejska położona w województwie dolnośląskim w powiecie lwóweckim. Powierzchnia gminy osiąga 240,37 km² i jest zamieszkiwana, na dzień 05.12.2023 r., przez 16 151 osób, w tym 8 022 osoby stanowią mieszkańcy miasta. Mieszkańcy Gminy Lwówek Śląski według podziału ze względu na płeć, to 8 381 kobiet, w tym 4 343 w wieku produkcyjnym i 2 609 w wieku poprodukcyjnym oraz 7 770 mężczyzn, w tym w wieku produkcyjnym 4 918 i w wieku poprodukcyjnym 1 314. Liczba mieszkańców do 18-stego roku życia wynosi: 2 967.

Lwówek Śląski to niespełna 10-tysięczne miasto. Do Gminy przynależą 28 wsie położone głównie na północy Gminy: Bielanka, Brunów, Chmielno, Dębowy Gaj, Dłużec, Dworek, Gaszów, Górczyca, Gradówek, Kotliska, Mojesz, Nagórze, Niwnice, Pieszków, Płóczki Dolne, Płóczki Górne, Radłówka, Radomiłowice, Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Skała, Skorzynice, Sobota, Ustronie, Włodzice Małe, Włodzice Wielkie, Zbylutów, Żerkowice.

Na terenie gminy i powiatu istnieje niewiele zakładów zapewniających miejsca pracy. Stopa bezrobocia dla Gminy Lwówek Śląski wynosi 8,2%, wyliczona na podstawie danych statystycznych PUP w Lwówku Śląskim (stan na dzień 30.11.2023 r.), z tego ponad połowa to kobiety. Dane te obrazują jedynie osoby zarejestrowane jako osoby bezrobotne, a nie rzeczywisty stan niepracujących.

Miasto Lwówek Śląski jest siedzibą zarówno gminną, jak i powiatową. Dla mieszkańców jest to

zapewne ułatwienie, dzięki któremu mogą sprawniej załatwiać ważne dla nich sprawy urzędowe. Na terenie gminy funkcjonują zarówno publiczne, jak i prywatne placówki działalności opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej:

- Publiczne Przedszkole nr 1 w Lwówku Śląskim;
- Publiczne Przedszkole nr 2 w Lwówku Śląskim;
- Przedszkole Montessori „Monte Jedenastka” w Lwówku Śląskim;
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II z oddziałami przedszkolnymi;
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterów 10 Sudeckiej Dywizji Piechoty w Lwówku Śląskim z oddziałami przedszkolnymi;
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Szarych Szeregów w Lwówku Śląskim z oddziałami przedszkolnymi oraz Filią Szkoły Podstawowej w Zbylutowie;
- Szkoła Podstawowa w Płóczkach Górnych z oddziałami przedszkolnymi;
- Szkoła Podstawowa „Master’s Academy” w Lwówku Śląskim;
- Szkoła Podstawowa we Włodzicach Wielkich;
- Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych, w tym Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Lwówku Śląskim oraz Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Lwówku Śląskim;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Lwówku Śląskim;
- Zespół Szkół Ekonomiczno-Technicznych w Rakowicach Wielkich.

Tak szeroka oferta placówek pozwala na zapewnienie odpowiedniego poziomu nauczania dla dzieci i młodzieży. Dodatkowo działający Lwówecki Ośrodek Kultury oraz Lwówecka Biblioteka Publiczna zapewniają atrakcje i rozwój kulturalny poza podstawowym systemem nauczania. Chętni znajdą tu wartościowe propozycje na spędzanie wolnego czasu.

Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim. Do zadań ustawowych realizowanych przez MGOPS w Lwówku Śląskim należą pomoc społeczna (świadczenia pieniężne i niepieniężne), świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenie dobry start 300+, fundusz alimentacyjny. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej spada z roku na rok. Na przestrzeni ostatnich 5 lat zmniejsza się również udział tych osób w liczbie ludności gminy ogółem. W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. z różnego rodzaju świadczeń pomocy społecznej skorzystało 226 rodzin. Pracownicy socjalni, w ramach obowiązków służbowych, realizowali także działania w formie pracy socjalnej, w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Ogólnie w 2022 r. tego typu wsparciem było objętych 60 rodzin dotkniętych przemocą. Jak wynika z przeprowadzonego badania na potrzeby tworzenia strategii rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie są najbardziej zagrożoną grupą pod kątem marginalizacji i wykluczenia społecznego. Wskazano, że na terenie gminy do priorytetów realizacji działań do rozwiązania problemów społecznych są wsparcie asystenta rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz stworzenie i wspieranie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: poradnictwo i działania interwencyjne.

Przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim od 17.03.2010 r. funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej. W 2022 r. łączna liczba wizyt w PIK wyniosła 292, w tym u psychologa

klinicznego wyniosła 74, psychologa ds. uzależnień, ds. pracy z młodzieżą 64, specjalisty ds. przemocy i interwenta 93, a prawnika 61. Z pomocy psychologa klinicznego skorzystały 21 osób, w tym 6 osób kilkakrotnie, a 2 długotrwale korzystało z pomocy psychologicznej. Z pomocy psychologa ds. uzależnień, ds. pracy z młodzieżą skorzystało 26 osób, w tym 16 więcej niż jeden raz, w tym młodzież 9 osób. Z pomocy specjalisty ds. pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i interwenta skorzystało 46 osób, w tym 16 kilkakrotnie. Wsparcie psychologiczne i specjalistyczne zostało udzielone 21 osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym 5 osobom małoletnim oraz 7 osób skorzystało z poradnictwa radcy prawnego. Ponadto ze wsparcia psychologicznego skorzystały 3 osoby stosujące przemoc. Łatwy dostęp do prawnika ma wpływ na jakość udzielanej pomocy, kompleksowość działań, a co za tym idzie poprawę sytuacji osób korzystających z tej formy wsparcia. Z pomocy terapeutycznej w punkcie często korzystają osoby doświadczające przemocy, które mają założoną procedurę „Niebieskie Karty” i są kierowane przez Zespół Interdyscyplinarny. Do PIK kierowane są również osoby przez pracowników socjalnych, dzielnicowych, pedagogów oraz osoby, które szukają pomocy samodzielnie. Zgłaszają się również osoby o niskim poczuciu własnej wartości, mające problemy emocjonalne wynikające z zaburzonych relacji rodzinnych, borykające się z problemem uzależnienia w domu. Od 2017 roku przy MGOPS w Lwówku Śląskim cyklicznie tworzona jest grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Z tego typu wsparcia w 2022 r. systematycznie korzystało 7 kobiet doświadczających przemocy domowej. Osoby uczestniczące w spotkaniach grupy mogą dzielić się swoimi przeżyciami i uczuciami, mówić o swoich przekonaniach, wątpliwościach – bez obawy przed krytyczną oceną lub radami. Ważnym elementem grupy wsparcia jest także psychoedukacja uczestniczek grupy. Kobiety korzystające z tej formy pomocy bardzo pozytywnie oceniają takie wsparcie. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dysponuje jednym mieszkaniem treningowym, z którego mogą korzystać osoby zagrożone wykluczeniem społecznym min. z powodu doznawania przemocy.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Alkoholizmowi w Lwówku Śląskim wynika, że w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. wpłynęły 34 zgłoszenia o zobowiązanie do podjęcie leczenia odwykowego. Ogólnie prowadzono 63 sprawy, po uwzględnieniu spraw nie zakończonych z poprzednich lat. Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim w 2022 roku złożył 7 wniosków do komisji o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do leczenia odwykowego.

Osoby borykające się z problemem alkoholowym mogą skorzystać z pomocy w Poradni Leczenia Uzależnień w Lwówku Śląskim oraz ze wsparcia Klubu Abstynenta „Świt.

Na terenie gminy Lwówek Śląski znajduje się Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Ponadto w Powiatowym Centrum Zdrowia funkcjonuje Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży.

Osoby dorosłe mogą od niedawna korzystać ze wsparcia Ośrodka Terapii Środowiskowej Centrum Zdrowia Psychicznego w Bolesławcu, który ma swój oddział w Lwówku Śląskim. Dodatkowo dwa razy w tygodniu funkcjonuje Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Lwówku Śląskim oferujący pomoc zarówno prawną jak i psychologiczną.

2. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ ZREALIZOWANYCH DZIAŁAŃ PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY W LWÓWKU ŚLĄSKIM.

Podstawę do poznania skali zjawiska przemocy domowej w Gminie Lwówek Śląski stanowią przede wszystkim informacje gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim. Ponadto w 2020 r. przeprowadzono badanie ankietowe, mające na celu poznanie świadomości mieszkańców gminy na temat problemu przemocy.

2.1. WNIOSKI Z BADAŃ ANKIETOWYCH PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI W 2020 ROKU.

Diagnoza środowiska lokalnego została sporządzona w oparciu o przeprowadzone badania ankietowe. Z uwagi na fakt, że badania ankietowe w środowisku lokalnym przeprowadzono przed wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, wprowadzającej nową nomenklaturę tj.: „przemoc domowa”, „osoba doznająca przemocy domowej”, „osoba stosująca przemoc domową”, w poniższej analizie zastosowano wcześniejsze nazewnictwo tj.: „przemoc w rodzinie”, „ofiara przemocy w rodzinie”, „sprawca przemocy w rodzinie”, zgodnie z brzmieniem pytań i udzielonych odpowiedzi.

Badanie zostało przeprowadzone na koniec 2020 roku. Badanie przeprowadzono za pomocą kwestionariusza ankiety w formie online i w formie papierowej wśród przypadkowych mieszkańców gminy. Ankieta była anonimowa i składała się z pytań zamkniętych, jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru dla młodzieży i dorosłych. Badanie miało charakter diagnostyczny. Poddały się mu jedynie osoby chętne.

Zostało zankietowanych 456 osób, w tym 315 dorosłych mieszkańców oraz 141 uczniów w wieku od 13 do 19 lat.

Badania przeprowadzono wśród przypadkowych mieszkańców gminy, a także w instytucjach:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lwówku Śląski,
- Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Lwówku Śląskim
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Lwówku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Lwówku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa Master's Academy w Lwówku Śląskim.

Uzyskane wyniki pozwoliły zobrazować skalę zjawiska i ocenić świadomość na temat przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

2.1.1 Wyniki badań dorosłych mieszkańców Gminy Lwówek Śląski

W badaniu wzięło udział 315 osób, większość badanych stanowiły kobiety 281, mężczyźni 34. Z odpowiedzi wskazanych przez badanych wynika, że 26,3% ankietowanych było lub jest osobą doświadczającą przemocy w rodzinie. Natomiast 26% ankietowanych zna kogoś, kto doświadczył przemocy w rodzinie. W większości przypadków osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są kobiety, stanowią 83% pokrzywdzonych przemocą w tej grupie badawczej.

Z pośród ankietowanych **26,3%** (83 osoby) **doświadczyło lub doświadczą przemocy w rodzinie**. Z tabeli wynika, że badani z wykształceniem zawodowym i niższym stanowią 39,2% doświadczających przemocy. Na drugim miejscu są osoby z wykształceniem średnim 36,7%. Ankietowani z wykształceniem wyższym stanowią 12,6% doświadczających przemocy, chociaż grupa badawcza z wyższym wykształceniem była najliczniejsza.

Zdecydowaną większość badanych stanowią osoby w wieku od 31 do 40 lat – 50,8% (160 osób) wszystkich badanych. 24,4 % tej grupy wiekowej doświadczyło zachowań przemocowych. Najmniej liczną grupę reprezentują osoby powyżej 60 roku życia – jest to zaledwie 2,8%, (9 osób), prawie połowa z nich 44,4% doświadczyła przemocy i tyle samo, zna przypadki przemocy w swoim otoczeniu. Ankietowani w wieku od 20 do 30 lat (37 osób) chociaż stanowili tylko 11,7%, to aż 45,9% z nich doświadczyło lub doświadczą przemocy w rodzinie, a 40,5% z nich zna osoby pokrzywdzone przemocą w rodzinie. Ankietowani w wieku 51 do 60 lat (26 osób) w 8,2% ujawniło fakty przemocy w rodzinie. Z badanych w wieku od 41 do 50 lat (83 osoby) 19,3% stanowią osoby, które doświadczyły przemocy.

Najczęściej **sprawcami przemocy wobec najbliższych są ich partnerzy 58,8%** (50 osób), na drugim miejscu według wskazań badanych są rodzice 40% (34 osoby). Zdecydowanie mniej przypadków dotyczyło przemocy ze innych członków rodziny (babcia, dziadek, ciocia, wujek, itp) 7,1% (6 osoby). Żadna z badanych osób nie wskazała rodzeństwa, jako osoby stosującej przemoc.

Z analizy danych wynika, że spośród 83 osób, które doświadczyły przemocy, 70% doświadczyło przemocy fizycznej co stanowi 18,4% wszystkich badanych. Najwięcej badanych zetknęło się jednak z **przemocą psychiczną 24,8%** (78 osób), jest to 94% osób, które wskazały, że doświadczyły przemocy w rodzinie. Badania pokazują, że **9,2%** ankietowanych (29 osób) zetknęło się z **przemocą ekonomiczną**. Rzadziej wskazywaną formą przemocy przez badanych jest **przemoc seksualna 4,7%** (15 osób). Wynik ten potwierdza tylko, że życie intymne jest tematem wstydliwym i niechętnie dzielimy się nim nawet anonimowo, a w szczególności kiedy relacje intymne są oparte na przemoc. Ponadto wymuszenie pożycia seksualnego czy nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych u swojej partnerki często nie jest postrzegane jako przemoc zarówno przez osobę stosującą przemoc jak i doświadczającą przemocy. Wynika to głównie z funkcjonujących stereotypów. Jednak odnosząc się tylko do osób badanych, które doświadczyły przemocy to prawie 1/5 (18,1%) zetknęła się z przemocą seksualną. Z całą pewnością powyższe wyniki nie odzwierciedlają rzeczywistej skali tego zjawiska. Z pośród ankietowanych **4,1%**(13 osób) doświadczyło **zaniedbywania** (niezaspokajaniem podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka).

W wielu wypadkach formy przemocy występowały łącznie – szczególnie przemoc fizyczna i psychiczna.

Kolejną ważną informacją, uzyskaną z przeprowadzonego badania, jest wskazanie przez **26%** ankietowanych (82 osoby), że w swoim otoczeniu czy sąsiedztwie znają osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie lub podejrzewają, że mogą doznawać przemocy w rodzinie. Wynik może budzić niepokój ponieważ ponad ¼ badanych wie lub podejrzewa występowanie przemocy w rodzinie w swoim otoczeniu. 74% badanych (233 osoby) odpowiedziało, że nie zna takich osób.

Wyniki badania zobrazowały w jaki sposób ankietowani zareagowaliby na przejaw przemocy w rodzinie. Połowa badanych twierdzi, że stanęłaby w obronie osoby doświadczającej przemocy w rodzinie. Około 40% ankietowanych poinformowałoby Policję, podobna ilość osób zgłosiłoby innej instytucji działającej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 6% osób biorących udział w

badaniu pozostawiłoby sprawy do załatwienia rodzinie, a 8,9% badanych nie zareagowałoby z powodu swojej bezradności wobec zjawiska przemocy w rodzinie. Ankietowani zapytani, kogo by poinformowali, gdyby doznawali przemocy w rodzinie w większości przypadków wskazywali **Policję – 54,9%** (173 osoby). Taki wynik badania pokazuje jak ważną rolę pełni ta służba. Priorytetem jest zatem niesienie skutecznej pomocy w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu rodziny. Aby pomoc była skuteczna i kompleksowa konieczne jest fachowe udzielanie wsparcia, które nie prowadzi do wtórnej wiktylizacji ofiar przemocy. Zasadne jest więc podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie. Większe kompetencje przekładają się na jakość świadczonej pomocy.

Kolejnym elementem badania było uzyskanie informacji od respondentów, kogo by powiadomili o przemocy w rodzinie. Z przeprowadzonego badania wynika, że ankietowani na pierwszym miejscu powiadomiliby Policję, najliczniej ta instytucja wskazywana była przez osoby badane 54,9%. Na drugim miejscu z wynikiem 29,2% badani poinformowaliby o doznawanej przemocy swoich rodziców. Prawdopodobnie dotyczy to sytuacji doznawania przemocy ze strony partnera. Na trzecim miejscu zostałby powiadomiony Ośrodek Pomocy Społecznej. W dalszej kolejności zostało wskazane rodzeństwo 21%, dalszy członek rodziny 14,6% oraz organizacja pozarządowa 14,3%. Sąd Rodzinny powiadomiłoby 3,5% badanych, a Prokuraturę 7,6%. Warto zauważyć, że Zespół Interdyscyplinarny wskazało jedynie 5,1% ankietowanych (16 osób). Biorąc pod uwagę, że to właśnie Zespół Interdyscyplinarny jest odpowiedzialny za podejmowanie wszelkich działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, to na podstawie tych wyników należy podjąć działania tj. kampania informacyjną w lokalnej społeczności o jego istnieniu.

Wśród badanych tylko 1,6% badanych (5 osób) **nikogo by nie poinformowało o zdarzeniu przemocy**, a 4,8% (15 osób) nie wiedziało, gdzie mogłoby szukać pomocy, 3,5% ankietowanych (11 osób) bałoby się kogokolwiek informować.

Mieszkańcy gminy na poziomie deklaratywnym sprzeciwiają się przemocy wobec dzieci. Uważają, że dzieci nie zasługują na takie traktowanie. Taka postawa budzi optymizm. W praktyce sytuacja może wyglądać trochę inaczej. Co prawda tylko 4,8% spośród wszystkich ankietowanych wskazało, że przemoc w ich rodzinie jest stosowana wobec dziecka. To spośród osób doświadczających przemocy w rodzinie 29,8% ujawniło, że przemoc stosowana jest również wobec dziecka. Dane te i tak z pewnością nie odzwierciedlają stanu faktycznego, gdyż często nie ujawniane są zachowania przemocowe wobec dzieci. Wynikać to może z minimalizowania stosowanej przemocy wobec dziecka, jak również z mocno zakorzenionych stereotypów na temat przemocy.

Z przemocą w rodzinie wiąże się wiele mitów i stereotypów, które są wyrazem przekonań i postaw społecznych oraz wpływają na stosunek ludzi do osób doświadczających przemocy czy stosujących przemoc. W kwestionariuszu ankiety umieszczono różne stwierdzenia, a zadaniem badanych było wskazanie tych, z którymi się zgadzają.

Na pierwszym miejscu najwięcej wskazań miało stwierdzenie **„alkoholizm jest przyczyną przemocy” 65,7%** (207 osób). Z tym stwierdzeniem najbardziej zgadzają się osoby z wykształceniem wyższym 67,8% i średnim 67,3%. Badani z wykształceniem zawodowym i poniżej wskazywali to stwierdzenie na poziomie 59,5%. Alkoholizm jest jednym z czynników ryzyka występowania przemocy. Natomiast uzależnienie od alkoholu nie jest przyczyną przemocy i nie zwalnia z odpowiedzialności za czyny. Wielu mężczyzn zachowuje się agresywnie w stosunku do swoich partnerek, kiedy są trzeźwi, ale są i tacy, którzy

stosują przemoc tylko pod wpływem alkoholu. Alkoholizm nie może tłumaczyć osoby stosującej przemoc.

Z badania wynika, że **51,8%** ankietowanych (163 osoby) wskazało stwierdzenie, że **„przemoc w rodzinie może nosić znamiona przestępstwa”**. Najczęściej wskazywane było przez osoby z wyższym wykształceniem 65%, połowa osób ze średnim wykształceniem wybrała tę odpowiedź, a najmniej wskazań 28,3% z zawodowym i poniżej, co może sugerować, że osoby najmniej wykształcone nie podchodzą do zjawiska przemocy w rodzinie jak do czynu zabronionego. Na podstawie tego wyniku można stwierdzić, że wiedza ankietowanych, w tym zakresie, jest na umiarkowanym poziomie. Przemoc w rodzinie może nosić znamiona przestępstwa ściganego przepisami kodeksu karnego - prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich.

14,3% badanych (45 osób) zaznaczyło, że **„przemoc w rodzinie to wstyd”**, a **1,9%** (6 osób), że **„nie ujawnia się tajemnic rodzinnych”**. Najliczniej te stwierdzenia wskazywały osoby z niskim wykształceniem, badani z wyższym wykształceniem w nieznacznym stopniu uważają, że przemoc w rodzinie to wstyd, natomiast całkowicie nie zgadzają się, że nie powinno się ujawniać tajemnic rodzinnych. Wynik ten pokazuje, że osoby z wyższym wykształceniem nie ulegają stereotypom. Wiedzą, że przemoc nie skończy się sama i aby ją zatrzymać należy przerwać milczenie.

Niepokojącym sygnałem natomiast jest, że **6,3%** ankietowanych (20 osób) zgodziło się ze stwierdzeniem, że **„przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia”**. Najczęściej ten mit wskazywały osoby z wykształceniem zawodowym i poniżej. Osoby lepiej wykształcone mogą mieć większą świadomość i prawdopodobnie wiedzą, że nie trzeba mieć siniaków, aby być osobą doświadczającą przemocy w rodzinie. Poniżanie i obelgi również sprawiają ból.

Stwierdzenia **„jeśli w domu ktoś kogoś bije, tzn., że ta osoba sobie na to zasłużyła”** i **„mam prawo stosować przemoc w dobrej intencji i wierze”** zostały wskazane przez około **1%** ankietowanych (4 osoby) i były to zazwyczaj osoby mniej wykształcone. Kolejny mit **„kobiety prowokują użycie przemocy”** wskazało również **1%** badanych, i nie były to osoby z wyższym wykształceniem. Mit ten jest oparty na głęboko zakorzenionym przekonaniu, że mężczyzna jest tzw. głową rodziny, więc może wymierzać karę partnerce (np. bo zupa była za słona). Mówienie o prowokacji jest w istocie oskarżaniem osoby pokrzywdzonej przemocą i zdejmowaniem odpowiedzialności z osoby stosującej przemoc. Strategia ta często jest stosowana przez sprawców przemocy.

Cztery osoby zaznaczyło stwierdzenie, że **„rodzice mogą bić swoje dzieci”**, były to osoby z wykształceniem zawodowym i poniżej. Należy pamiętać, że w Polsce obowiązuje prawny zakaz bicia dzieci. Pocieszające jest jednak to, że zdecydowana większość badanych nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

2,5% badanych (8 osób) uważa, że **„rodzice mogą krzyczeć na swoje dzieci”**, większość z nich to osoby z wykształceniem zawodowym i niższym 4,1%, co ciekawe nie widać wyraźnego podziału, wśród osób, z wykształceniem średnim i wyższym 2%. Krzyczenie na dzieci obniża ich poczucie wartości i samoocenę. Zadaniem rodziców jest zapewnienie bezpieczeństwa, miłości, akceptacji i właściwej opieki.

Co piąta osoba ankietowana nie zgodziła się z żadnym z powyższych stwierdzeń. Świadczy to o tym, że **22,5%** badanych nie ulega mitom i stereotypom na temat zjawiska przemocy w rodzinie albo o tym, że nie mają żadnej wiedzy na ten temat. Wynik pokazuje również, że ta grupa nie postrzega przemocy wobec bliskich jako czynu zabronionego.

Analiza wyników pokazuje, że nadal istnieje dużo mitów i stereotypów na temat przemocy wśród osób badanych. Należy podjąć działania zmierzające do zmniejszenia skali zjawiska przemocy, poczynając od podnoszenia świadomości społecznej, odpowiedniego reagowania na przemoc świadków przemocy i osób doświadczających przemocy oraz budowania relacji bez przemocy rodzica z dzieckiem.

Ankietowani w zdecydowanej większości uważają, że **przemoc jest na tyle ważnym problemem, że należy się nim zajmować 94,3%** (297 osób). Jedynie 3,2% (10 osoby) nie potwierdzają tego zdania, a 2,5% (8 osób) nie zajęło żadnego stanowiska, były to w przewadze osoby z wyższym wykształceniem.

Na pojawienie się przemocy wpływa wiele czynników tzw. **czynniki ryzyka**: alkoholizm i narkomania, zdrowie psychiczne, bezrobocie i warunki materialne czy dziedziczenie wzorca przemocy. Należy jednak pamiętać, że jedynie zwiększają one prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy i nie stwierdzono, aby między nimi a przemocą istniała zależność przyczynowo-skutkowa.

Na pierwszym miejscu według respondentów **95,2%** (300 osób) czynnikiem ryzyka wpływającym na występowanie przemocy w rodzinie jest **alkohol**. 84,1% (265 osób) wskazało środki odurzające jako kolejny czynnik ryzyka. Wiele osób stosujących przemoc w rodzinie krzywdzi swoich najbliższych, znajdując się pod wpływem alkoholu, gdyż osłabia on kontrolę własnych zachowań. Jednak uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny. Nadużywanie alkoholu nie jest koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Natomiast wiele osób, w tym stosujących przemoc, fakt bycia nietrzeźwym wykorzystuje jako usprawiedliwienie zachowań przemocowych. Kolejnym czynnikiem ryzyka wskazanym przez badanych jest **bezrobocie i warunki materialne 71,7%** (226 osób). Bezrobocie, problemy finansowe czy mieszkaniowe, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie. Na czwartym miejscu według wskazań badanych **70,8%** (223 osoby) występuje **zdrowie psychiczne**. Choroba psychiczna bardzo rzadko stanowi przyczynę krzywdzenia innych. Sprawcy przemocy charakteryzują się niską wrażliwością, brakiem empatii, łatwo wpadają w gniew. Zwykle są to osoby o autorytarnych poglądach i niskim poczuciu własnej wartości, mające problemy w kontrolowaniu swoich zachowań. Często sprawcy mają ograniczoną zdolność rozpoznawania własnych stanów emocjonalnych, mogą być postrzegani jako osoby zaburzone psychicznie. **68,3%** respondentów uważa, że **stres** ma wpływ na występowanie przemocy w rodzinie. Z kolei według **65,4%** ankietowanych **wychowanie tj. powielane wzorców** jest czynnikiem ryzyka sprzyjającym przemocy. Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają sobie zachowania dorosłych, jak są świadkami lub ofiarami przemocy w swojej rodzinie. Nieco mniej wskazań miał **hazard 61,6%**. Mniej niż połowa badanych **43,8%** wskazywała **izolację społeczną** jako czynnik sprzyjający występowaniu przemocy w rodzinie. Aktualnie ma to duże znaczenie w kontekście wymuszonej izolacji społecznej spowodowanej epidemią wirusa SARS-CoV-2. Jedynie 5 osób stanowiących 1,6% badanych twierdzi, że powyższe czynniki ryzyka nie mają wpływu na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Podsumowując nie ma jednej przyczyny przemocy w rodzinie. Dochodzi do niej w wyniku złożonych interakcji pomiędzy czynnikami społecznymi i psychologicznymi. Blisko 44% badanych uważa, że wszystkie czynniki ryzyka mają wpływ na występowanie przemocy w rodzinie. niespełna 2% jest zdania, że powyższe czynniki nie mają żadnego znaczenia.

Według wskazań 87,9% badanych posiada wiedzę o procedurze „Niebieskie Karty”. Inaczej wygląda już wiedza na temat tego, która instytucja jest uprawniona do uruchomienia procedury Niebieskie Karty”.

Najwięcej wskazań wśród respondentów **87,3%** (275 osób) otrzymała **Policja**, najczęściej wskazywana przez osoby z wykształceniem wyższym 92,3%. **Pomoc Społeczna miała wskazań 66,7%** (210 osób). Z wyliczeń wynika, że na trzecim miejscu Sąd Rodzinny 38,1% chociaż w rzeczywistości nie jest instytucją uprawnioną do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”. Na czwartym miejscu wskazywana była **placówka szkolna 33%**. **23,2%** badanych uważa, że przedstawiciele **ochrony zdrowia** są uprawnieni do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, a 21,9% wskazało **Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 21,9%**. Co piąta osoba badana tj. 21% uważa, że Prokuratura może wszczynać procedurę „Niebieskie Karty”, jednak w rzeczywistości nie została do tego uprawniona przez ustawodawcę. Zespół Interdyscyplinarny/grupa robocza miał 17,4% wskazań (55 osób), chociaż Zespół Interdyscyplinarny nie jest uprawniony do wdrażania procedury tylko do jej realizacji. 7,9% badanych (25 osób) odpowiedziało, że nie wie kto jest uprawniony do tego działania. Nikt nie wybrał odpowiedzi sugerującej, że żadna z wymienionych instytucji.

Prawo do uruchamiania procedury „Niebieskie Karty” zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie posiadają przedstawiciele pięciu instytucji tj.: jednostek pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Większość badanych wskazało Policję niezależnie od posiadanego wykształcenia 87,3%, następnie Pomoc Społeczną 66,7,6%. Gorzej było z wiedzą dotyczącą pozostałych instytucji uprawnionych do wdrażania procedury „Niebieskie Karty”. Biorąc pod uwagę wyniki badań zasadne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na ten temat. Należy również edukować pracowników instytucji stykających się z problemem przemocy w rodzinie, gdyż wielu ankietowanych było przedstawicielami wyżej wymienionych instytucji.

Niemal jednogłośnie bo aż 97,8% (308 osób) uważa, że to **dobrze, że w gminie istnieje lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie**. Jednocześnie zaledwie **53,7%** (169 osób) badanych wskazało, że zna instytucję lub osobę/specjalistę zajmującą się przeciwdziałaniem przemocy w gminie. 44,4 % respondentów (140 osób) zaznaczyło, że nie zna takiej instytucji ani osoby/specjalisty. 1,9% (6 osób) nie udzieliło żadnej odpowiedzi. Wynik tego badania pokazuje, że istotnym zadaniem, postawionym przed Zespołem Interdyscyplinarnym, jest rozpowszechnianie informacji, o instytucjach i specjalistach zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy na terenie naszej gminy wśród mieszkańców.

Większość ankietowanych **70,1%** (221 osób) jest zdania, że **osoby, które doświadczyły przemocy w rodzinie mogą takie wzorce zachowań przenosić na swoje życie rodzinne**. Dziedziczenie wzorca przemocy jest bez wątpienia czynnikiem sprzyjającym przemocy w rodzinie. Występuje silna zależność pomiędzy byciem osobą doświadczającą przemocy bądź świadkiem przemocy w dzieciństwie a doświadczaniem przemocy w życiu dorosłym. Osoby pokrzywdzone przemocą w rodzinie pochodzenia często doświadczają także przemocy w rodzinie własnej.

Zdecydowana większość ankietowanych 92,6% (292 osoby) nie zgadza się z mitem, że przemoc dotyczy tylko rodzin z „marginesu społecznego”. Jest to budujące ponieważ, przemoc w rodzinie nie jest zjawiskiem, które dotyczy wyłącznie rodzin patologicznych. O pomoc w związku z przemocą doświadczaną ze strony partnera, zwracają się kobiety z różnych grup społecznych. Osoby stosujące

przemoc różni się poziomem wykształcenia, pochodzeniem społecznym i statusem ekonomicznym. Największą wiedzę na ten temat miała grupa ankietowanych z wyższym wykształceniem

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w ankiecie było ***Czy sprawcę przemocy trzeba odizolować od ofiary i poddawać oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym?***

Większość respondentów **85,7%** (270 osób), niezależnie od wykształcenia, uważa że **sprawcę należy izolować od osoby doświadczającej przemocy i poddawać oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym**. Za ledwie 3,8% (12 osób) jest odmiennego zdania. Pozostała część badanych nie miała zdania na ten temat 2,2% (7 osób) lub nie знаła odpowiedzi 8,2% (26 osób).

Wynik tego badania jest optymistyczny i odzwierciedla dużą świadomość respondentów. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne przede wszystkim mają na celu powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie. Z informacji od profesjonalistów realizujących takie oddziaływania wynika, że mają dużą skuteczność i dostępne praktycznie w każdym powiecie.

Na terenie powiatu lwóweckiego odpowiedzialnym za realizację programu korekcyjno-edukacyjnego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lwówku Śląskim. Niestety osoby stosujące przemoc, kierowane przez Zespół Interdyscyplinarny, bardzo rzadko podejmują się udziału w tych zajęciach.

Na koniec ankietowani mieli odpowiedzieć czy ich ***zdaniami nasiliło się zjawisko przemocy w rodzinie w czasach przymusowego pobytu w domu z powodu COVID-19?***

Zdania na ten temat były podzielone. **45,4%** uważa, że z tego powodu nasiliło się zjawisko przemocy w rodzinie. Spośród badanych **10,2%** jest odmiennego zdania. Natomiast 44,4% badanych nie wie czy epidemia COVID-19 ma wpływ na nasilenie się zjawiska przemocy w rodzinie.

Wnioski:

Wyniki przeprowadzonego w 2020 r. badania wśród dorosłych mieszkańców gminy zarysowały skalę zjawiska przemocy na naszym terenie. Z uzyskanych danych wynika, że **26,3%** ankietowanych doświadczyło co najmniej jednej formy przemocy (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, seksualnej czy zaniedbania).

Z poprzedniej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzonej w 2015 r. na terenie naszej gminy wynikało, że 29,3% badanych doświadczyło przemocy w rodzinie. W porównaniu do wyników z 2020 r. nastąpił spadek o 3%. Wynik ten może się jednak mieścić w granicy błędu statystycznego.

Przemoc psychiczna jest najczęściej stosowaną formą przemocy i doświadczyło jej 24,8% badanych osób. Spośród ankietowanych, którzy doświadczali przemocy jest to, aż 94% . W świetle prawa jest to rodzaj przemocy najtrudniejszy do udowodnienia, ponieważ rozgrywa się w czterech ścianach i nie nosi widocznych śladów. Osobami stosującym przemoc zazwyczaj są partnerzy osób doświadczających przemocy, czyli osoby im najbliższe. Warto również zwrócić uwagę, na to, że 26% badanych w swoim otoczeniu zna kogoś, kto doświadcza przemocy domowej. W porównaniu do przednich badań widoczny jest duży spadek, ponieważ w 2015 r. co druga osoba deklarowała, że zna osobę w swoim otoczeniu pokrzywdzoną przemocą w rodzinie. Trudno stwierdzić, czy rzeczywiście skala zjawiska przemocy w rodzinie zmniejszyła się, czy po prostu nie dostrzegamy tego co może dziać się obok nas.

Chociaż zjawisko przemocy wydaje się dość powszechne i uważane przez badanych za ważny problem, którym należy się zająć, to spośród ankietowanych blisko 45% nie zna instytucji ani specjalisty

zajmującego się przeciwdziałaniem przemocy. Wynikać to może z braku informacji o instytucjach niosących pomoc osobom doświadczającym przemocy. W tym zakresie należy systematycznie zwiększać świadomość społeczną poprzez rozpowszechnianie informacji na ten temat.

Zaobserwowano, że ważną rolę w sytuacjach zagrożonych przemocą odgrywa Policja, gdyż to właśnie ta instytucja najczęściej jest informowana o zdarzeniu przemocy domowej. Po za tym zdecydowana większość osób właśnie Policję kojarzy z procedurą „Niebieskie Karty” tj. 87% badanych, chociaż są jeszcze cztery inne instytucje, które mają uprawnienia do wdrażania takiej procedury. Zwiększyła się świadomość społeczna na temat wiedzy, która instytucja jest uprawniona do uruchomienia procedury „Niebieskie Karty” w porównaniu do wyników badań z 2015 r. 66,6% ankietowanych ma wiedzę, że przedstawiciele pomocy społecznej wszczynają procedurę, jest to wzrost o ponad 20%. Dwukrotnie wzrosła też liczba osób mających wiedzę, że procedurę może uruchamiać oświata tj. z 15,8% na 33% oraz ochrona zdrowia z 9% na 23%. Najmniej wskazań miała gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych 22%, w poprzednich badaniach było to 17% .

Napawa optymizmem, że kampanie edukacyjne i szkolenia na temat przeciwdziałania przemocy domowej przynoszą wymierne efekty. Niestety nadal wielu przedstawicieli ochrony zdrowia i gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych nie zdaje sobie sprawy z obowiązku nałożonego przez ustawodawcę i nie wszczyna procedury „Niebieskie Karty”. Priorytetowym zatem zadaniem jest przeprowadzanie kolejnych szkoleń, przede wszystkim dla przedstawicieli ochrony zdrowia, ale też dla członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, z uruchamiania procedury „Niebieskie Karty” w sytuacji podejrzenia występowania przemocy domowej. Zwiększenie wiedzy przedstawicieli tych służb i podejmowane przez nich działania w tym zakresie, bez wątpienia przyczyni się też do zwiększenia świadomości społecznej. Rozpowszechnienie w środowisku lokalnym informacji o instytucjach mających obowiązek reagować w sytuacji przemocy, niczego nie zmieni jeśli przedstawiciele tych właśnie instytucji są niewyedukowani w tym temacie, a co gorsze obojętni na takie zdarzenia.

Pozytywnym zjawiskiem zaobserwowanym w badaniu, jest to, że blisko połowa badanych zdaje sobie sprawę z tego, że przemoc może nosić znamiona przestępstwa. Wprawdzie rysuje się obraz społeczności dobrze poinformowanej, ale warto zaznaczyć, że sama wiedza jest nie wystarczająca, potrzebne są również odpowiednie działania na rzecz osób doznających przemocy.

Wszelkiego rodzaju wsparcie będzie utrudnione, dopóki są głęboko zakorzenione w świadomości społecznej, mity i stereotypy na temat przemocy. Jeśli osoby doznające przemocy domowej będą to ukrywały, to tym samym nie uzyskają pomocy. Szczególną uwagę należy zwrócić na osoby z niskim wykształceniem, gdyż z przeprowadzonego badania wynika, że to właśnie one są w największym stopniu są zagrożone przemocą. Jednocześnie mają błędne przekonania, które utrzymują je w związkach opartych na przemocy. Ponadto w tej grupie badanych uwidocznił się dodatkowy problemem, jakim jest brak dostatecznej wiedzy o instytucjach zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy oraz ograniczone zaufanie do tych instytucji.

Potrzebne jest podejmowanie działań zarówno profilaktycznych jak i interwencyjnych, aby wpłynąć na poprawę sytuacji rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej. Przede wszystkim niezbędne są działania zwiększające świadomość społeczną i wiedzę mieszkańców Gminy Lwówek

Śląski, w tym osłabienie stereotypów na temat przemocy, propagowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i zapobieganie powielaniu złych wzorów rodzinnych i środowiskowych.

Kolejnym zadaniem jest zwiększenie dostępności do informacji na temat oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy i zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej na terenie gminy.

W lokalnym systemie przeciwdziałania przemocy domowej nie można pominąć też działań skierowanych do osób stosujących przemoc. Istnieje możliwość kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy, który jest realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lwówku Śląskim. Ponadto Policja ma nowe uprawnienia, w toku wykonywanych czynności ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie, stwarzającej zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania i/lub zakaz zbliżania się do niego przez okres 14 dni.

2.1.2 Wyniki badań dzieci i młodzieży w gminie Lwówek Śląski

Badaniem zostało objętych 141 uczniów w wieku od 13 do 19 lat.

Zdecydowana większość badanych to młodzież w wieku 14 i 15 lat. Najmniejszą grupę respondentów stanowili 16-sto i 17-sto latkowie.

W badaniu wzięło udział 141 uczniów ze szkół na terenie Gminy Lwówek Śląski. Badanie było przeprowadzone w formie ankiety online i wzięty w nim udział tylko chętne osoby.

Z podziału na liczbę osób w rodzinie zdecydowaną większość badanych stanowi młodzież z rodzin o składzie czteroosobowym (64 uczniów) i pięcioosobowym (27 uczniów). Rodziny sześcioosobowe i więcej reprezentowało 23 uczniów, a trzyosobowe 22 uczniów. Najmniej liczni byli ankietowani z rodzin dwuosobowych tj. rodzic + dziecko (5 uczniów).

Zadaniem ankietowanej młodzieży była odpowiedź na pytanie:

Czy uważasz, że byłeś/-aś lub jesteś osobą doświadczającą przemocy w rodzinie?

Wynik badania pokazuje, że z pośród ankietowanej młodzieży **10,6% doświadczyło lub doświadcza przemocy w rodzinie**. Co dziesiąty uczeń doświadcza przynajmniej jednej formy pomocy (fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna, zaniedbywanie). Wskazania dziewcząt 11,8% i chłopców 8,9% są na podobnym poziomie. Wyniki mogą nie odzwierciedlać rzeczywistej sytuacji. Należy wziąć pod uwagę fakt, że tylko chętna młodzież wzięła udział w badaniu ankietowym online. Badanie też nie zostało poprzedzone pogadanką edukacyjną na temat zjawiska przemocy, chociaż było takie pierwotne założenie. Takie działania nie mogłoby być zrealizowane z uwagi na ograniczenia spowodowane epidemią wirusa SARS-CoV-2 i zdalną formą kontaktu z uczniami. Ponadto część młodzieży mogła nie ujawnić zachowań przemocowych w swojej rodzinie. Jednak z całą pewnością nie można bagatelizować uzyskanego wyniku.

Z analizy badań wynika, że wszyscy uczniowie, którzy doświadczyli przemocy wskazali również osoby stosujące przemoc wobec nich, w kilku przypadkach wskazań było więcej niż jedno - pytanie było wielokrotnego wyboru.

Z badania wynika, że wobec **9,2% respondentów (9 uczniów) sprawcami przemocy byli rodzice, stanowi to 86,7% uczniów doświadczających przemocy z grupy badanej**.

Trzech uczniów doświadczających przemocy doznaje jej także ze strony rodzeństwa (2,1% ogółu badanych), a dwóch ze strony innego członka rodziny (1,4% ogółu badanych). Innym członkiem rodziny

może być np. dziadek, babcia, wujek czy ciocia – głównie w rodzinach wielopokoleniowych. Może być nim także konkubent matki ankietowanego ucznia – nie jest to dokładnie sprecyzowane.

Na pytanie „**Czy przemoc w Twojej rodzinie stosowana jest wobec innych jej członków?**” **7,8% (11 uczniów) odpowiedziało twierdząco**. Stanowi to 73,3% badanych, którzy wcześniej zaznaczyli, że doznają przemocy w rodzinie.

Z analizy danych wynika, że najwięcej badanych uczniów zetknęło się z **przemocą psychiczną 7,8% (11 uczniów)**, co z kolei stanowi 84,6% pokrzywdzonych w ogóle przemocą. **Przemoc fizyczną** wskazało **4,9%** badanych (7 uczniów) tj. ponad połowa doświadczonych przemocą w rodzinie. **2,1%** ankietowanych (3 uczniów) zetknęło się z **przemocą ekonomiczną**, a najmniej wskazań miała **przemoc seksualna 0,7%** (1 uczennica). Rzadziej też wskazywaną formą przemocy przez badanych jest **zaniedbywanie 2,8%** (4 uczniów). Najbardziej niepokojącym sygnałem jest wskazanie przemocy seksualnej przez osobę małoletnią. Uzyskany wynik sugeruje, że 89,4% (126 uczniów) nie miało styczności z żadną formą przemocy.

Wśród badanej młodzieży **20,6% (29 uczniów) zna kolegę lub koleżankę, która doświadcza przemocy w rodzinie** lub podejrzewa, że doznaje przemocy w rodzinie. Jest to ważna informacja, która obrazuje nam skalę przemoc w rodzinie. Na jej podstawie można wyciągnąć wnioski, że co piąty uczeń doznaje przemocy ze strony najbliższych, choć jak pokazują wcześniejsze dane nie ujawnia tego.

79,4% badanych (112 uczniów) nie wie o przypadkach występowania przemocy u ich koleżanek lub kolegów.

Największym zaufaniem cieszy się pedagog szkolny, wyniki wskazują że **41,8%** badanych, (59 uczniów) właśnie **pedagoga** poinformowaliby, gdyby doznawali przemocy w rodzinie. 32,6% ankietowanych (46 uczniów) zwróciłoby się do innego członka swojej rodziny, a 31,9% (45 uczniów) wskazało swojego wychowawcę. Co trzecia osoba badana zwróciłaby się do jednego z rodziców (mama/tata) 29,1% (41 uczniów). Co piąty uczeń 21,3% (30 uczniów) szukałby pomocy na Policji. Najmniejsze zaufanie u młodzieży ma przedstawiciel organizacji wyznaniowej (np. ksiądz, pastor) zaledwie 0,7% (1 uczeń). Niepokojącym faktem jest, że 8,5% nie wie komu mogłoby zgłosić sytuację przemocy w rodzinie, 6,4% nie zdecydowałoby się na poinformowanie o przemoc, a 6,3% bałoby się kogokolwiek informować. Łącznie stanowi to **21,2%** badanych (30 uczniów), którzy nie szukaliby pomocy w sytuacji występowania przemocy w swojej rodzinie. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że właśnie ta grupa może być zagrożona występowaniem przemocy w rodzinie.

Z analizy badania wynika, że **91,4%** (129 uczniów) uważa, że **dzieci doznające przemocy w rodzinie nie zasłużyły na takie traktowanie**. Natomiast 0,7% (1 uczeń) jest zdania, że dzieci doznające przemocy zasłużyły sobie na stosowanie wobec nich przemocy. 7,8% (11 uczniów) nie wie, czy dzieci zasługują na stosowanie wobec nich przemocy.

Mimo tego, że większość uczniów uważa, że dzieci doznające przemocy nie zasłużyły sobie na takie traktowanie, to niepokojące jest to, że prawie co dziesiąty badany ma wątpliwości co do tego. Może to być wynikiem wychowania, gdzie stosowanie np. kar cielesnych jest normą. W takich domach funkcjonuje przekonanie, że dziecko ponosi winę, za użycie wobec niego przemocy, a tego typu kara jest „metodą wychowawczą”.

Błędne przekonania dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie są często związane z wszechobecnymi mitami i stereotypami na ten temat. Podobnie jak w przypadku osób dorosłych,

w kwestionariuszu ankiety dla uczniów umieszczono różne stwierdzenia, a zadaniem młodzieży było wskazanie tych, z którymi się zgadzają.

Z badania wynika, że większość ankietowanej młodzieży (79 uczniów) uważa, że **„alkoholizm jest przyczyną przemocy”**. Na drugim miejscu uplasowało się u badanych stwierdzenie **„przemoc w rodzinie może nosić znamiona przestępstwa” 34% (48 uczniów)**.

24,1% (34 uczniów) uważa, że **„przemoc w rodzinie to wstyd”**. Niepokojącym sygnałem jest również, że **13,5% (19 uczniów)** twierdzi, że **„nie ujawnia się tajemnic rodzinnych”**. Taki wynik może sugerować, że młodzież niechętnie będzie ujawniała przemoc w swojej rodzinie. Biorąc pod uwagę powyższe, nasuwa się wniosek, że praktycznie co czwarty ankietowany uczeń nie przyznałby się do występowania przemocy u niego w rodzinie.

Ponadto **12,8% (18 uczniów)** uważa, że **„rodzice mogą krzyczeć na swoje dzieci”**, a **2,8% (4 uczniów)**, że **„rodzice mogą bić swoje dzieci”**, **0,7% (1 uczeń)** uważa, że **„jeśli w domu ktoś kogoś bije, tzn., że ta osoba sobie na to zasłużyła”**. Kolejnym błędnym przekonaniem wśród młodzieży jest mit mówiący, że **„przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia” - 13,5% (19 uczniów)**.

Analiza wyników pokazuje, że wśród badanej młodzieży istnieje dużo mitów i stereotypów na temat przemocy, które funkcjonują w ich domach rodzinnych i otoczeniu. Zmiana sposobu myślenia i odwrócenie tych przekonań powinno być priorytetowym zadaniem, chociaż trudnym w realizacji. Optymizmem napawa jednak wybór przez **29,1% (41 uczniów)** ostatniego stwierdzenia **„nie zgadzam się z żadnym z powyższych stwierdzeń”**. Z jednej strony pokazuje to, że co trzeci uczeń nie ulega mitom i stereotypom na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Niestety ten wynik pokazuje również, że blisko 30% badanych uczniów nie traktuje przemocy w rodzinie jako czynu zabronionego.

Zdaniem **86,5% (122 uczniów)** **przemoc jest na tyle ważnym problemem, że należy się nim zajmować**. Jedynie **5,7% (8 uczniów)** uważa odwrotnie. Ambiwalentne uczucia pojawiły **8% (11 uczniów)**.

Na koniec ankietowana młodzież miała odpowiedzieć na pytanie **„Czy Twoim zdaniem nasiliło się zjawisko przemocy w rodzinie w czasach przymusowego pobytu w domu z powodu pandemii COVID-19?”**

Wśród badanych uczniów **34,8% (49 uczniów)** uważa, że przemoc w rodzinie, w czasach przymusowego pobytu w domu z powodu epidemii COVID-19, nasiliła się. Co piąty uczeń **20,6%** jest odmiennego zdania. Natomiast aż **44,7% (63 uczniów)** nie potrafi zająć stanowiska w tej sprawie.

Wnioski:

Wyniki przeprowadzonego w 2020 r. badania wśród młodzieży, w wieku od 13 do 19 roku życia, na terenie naszej gminy mogą wskazywać, że problem przemocy domowej istnieje, chociaż raczej jest ukryty. Uczniowie w niewielkim stopniu ujawniali przemoc w swoich rodzinach. Natomiast nie mieli już większego oporu w demaskowaniu zachowań przemocowych w rodzinach swoich rówieśników. Na porównywalnym poziomie prezentowały się wyniki badań z 2015 r.

Pozytywnym zjawiskiem zaobserwowanym w badaniu jest to, że młodzież ma świadomość kogo należy poinformować w sytuacji zagrożenia przemocą. Największym zaufaniem zostały obdarzone placówki szkolne (pedagodzy i wychowawcy), do których młodzież kierowałaby się z problemem. Jest to dobry kierunek, gdyż przedstawiciele oświaty są ustawowo zobowiązani do wszczynania procedury „Niebieskich Karty” w sytuacji podejrzenia występowania przemocy domowej. Efektem wdrożenia

takiej procedury jest współpraca interdyscyplinarna i kompleksowa pomoc rodzinie. Budujący jest również fakt, że znaczna część młodzieży obdarza zaufaniem swoją rodzinę, chociaż najpierw wskazuje dalszych członków rodziny, a dopiero później swoich rodziców (mamę lub tatę). Ważną rolę odgrywa także Policja, którą powiadomiłby co czwarty badany w sytuacji doznawania przemocy. W tym przypadku zaufanie do Policji spadło o 10% w porównaniu do poprzedniego badania. Deklaratywnie ankietowana młodzież wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji występowania przemocy domowej. Nie jest to jednak równoznaczne z podjęciem działania na rzecz osoby doznającej przemocy domowej. Świadczą o tym zakorzenione jeszcze wyraźnie, wśród młodzieży, mity i stereotypy na temat zjawiska przemocy domowej. Co prawda blisko ponad 30% uczniów wskazało, że przemoc w rodzinie może nosić znamiona przestępstwa, co obrazuje, że może być przestępstwem i na tyle ważnym problemem, że należy się nim zajmować, jednakże ¼ badanej młodzieży twierdzi, że przemoc jest zjawiskiem wstydliwym i co dziesiąty uczeń uważa, że nie powinno się ujawniać tajemnic rodzinnych. Biorąc pod uwagę powyższe, istnieje duże prawdopodobieństwo, że jeśli te osoby będą doznawać przemocy w swojej rodzinie, to będą też to ukrywać, a tym samym nie uzyskają pomocy.

Podsumowanie wyników badań:

Przeprowadzone badania wśród młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy obrazują z jednej strony skalę zjawiska przemocy na naszym terenie, a z drugiej świadomość społeczną na temat zagrożeń płynących z przemocy domowej. Chociaż zjawisko przemocy wydaje się dość powszechne i postrzegane jako ważny problem, to jednak nie zawsze wiąże się to z odpowiednim reagowaniem na to zagrożenie. Na podstawie uzyskanych informacji to osoby z niskim wykształceniem są w największym stopniu zagrożone przemocą i mają błędne przekonania na jej temat. Zarysowały się również czynniki wpływające na występowanie przemocy domowej na pierwszym miejscu alkohol i środki odurzające, następnie bezrobocie, trudna sytuacja materialna i zaburzenia psychiczne. Powielanie wzorca przemocy oraz stres również badani wskazywali jako znaczący czynnik ryzyka występowania przemocy.

Mimo tego, że świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy i możliwości szukania pomocy w sytuacji jej doświadczenia jest wyższa niż 8 lat temu, to jednak w dalszym ciągu pozostawia wiele do życzenia. Istnieje duża potrzeba podejmowania działań profilaktycznych zmierzających to zmniejszenia skali zjawiska przemocy, głównie poprzez zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń płynących z przemocy i obalaniem mitów i stereotypów na jej temat. Istotna jest edukacja nie tylko młodzieży, ale również dorosłych mieszkańców gminy celem zminimalizowania ryzyka zagrożenia skutkami przemocy.

Ważnym elementem jest rozpowszechnianie informacji o instytucjach zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Ponadto zasadne jest systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy. Na szczególną uwagę zasługują tu przedstawiciele ochrony zdrowia, oświaty i gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Umiejętne pomaganie zminimalizuje ryzyko wtórnego krzywdzenia osób doświadczających przemocy i przyczyni się do świadczenia pomocy i wsparcia na wysokim poziomie.

2.2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W OPARCIU O DANE ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W LWÓWKU ŚLĄSKIM.

Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz niesienie pomocy osobom doznającym przemocy jest zadaniem realizowanym przez różne instytucje i służby społeczne, w szczególności

w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej w skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Policji, jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, placówki oświatowej, organizacji pozarządowej, a także kuratorzy, mogą wchodzić również prokuratorzy. W skład zespołu interdyscyplinarnego po nowelizacji ustawy, wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do burmistrza w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski została podjęta uchwała Nr LXX/457/23 Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim działa na podstawie Porozumień zawartych między Burmistrzem Gminy i Miasta Lwówek Śląski, a podmiotami wskazanymi przez ustawodawcę, których przedstawiciele powołani zostali do Zespołu. Strony porozumienia zobowiązały się do aktywnego udziału w pracach zespołu w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy. Działają w zakresie posiadanych kompetencji i uprawnień w oparciu o zasoby personalne i finansowe, jakimi dysponuje każda ze stron.

Skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Lwówku Śląskim:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim – 2 osoby,
- Komenda Powiatowa Policji w Lwówku Śląskim – 1 osoba,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lwówku Śląskim – 1 osoba,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Lwówku Śląskim – 1 osoba,
- Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Lwówku Śląskim – 1 osoba,
- Sąd Rejonowy w Lwówku Śląskim – 4 osoby,
- Prokuratura Rejonowa w Lwówku Śląskim – 1 osoba,
- Fundacja im. św. Krzysztofa w Lwówku Śląskim – 1 osoba.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład zespołu, wskazanych przez ustawodawcę w art. 9a ust. 3-5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W szczególności Zespół odpowiada za:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonywania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;

- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- przekazywanie informacji oraz dokumentacji według właściwości miejscowej zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobą stosującą przemoc wykroczenia (art. 66c kw).

Posiedzenia Zespołu odbywają się co 2 miesiące zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Do nowelizacji ustawy posiedzenia Zespołu odbywały się zazwyczaj co 3 miesiące.

W 2022 roku odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, powołano 40 grup roboczych, a ogólnie pracowało 60 grup roboczych uwzględniając procedury „Niebieskie Karty” z poprzednich lat. Liczba posiedzeń grup roboczych w 2022 roku wynosiła 237, w tym 168 posiedzeń dotyczyło procedur „Niebieskie Karty” uruchomionych w 2022 roku.

Działania interwencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej głównie w oparciu o procedurę „Niebieskich Kart” obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 1 – liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart” w latach 2016 – 2020

Podmioty uprawnione:	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach:				
	2018	2019	2020	2021	2022
Policja	20	22	30	25	24
Ośrodek Pomocy Społecznej	11	7	5	8	13
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	4	0	0	1	1
Oświata	6	3	5	6	4
Ochrona zdrowia	0	0	0	0	0
PCPR	0	2	1	0	1

Razem:	41	34	41	41	40
--------	----	----	----	----	----

Z powyższych danych wynika, że Policja jest instytucją, która podejmując działania interwencyjne w środowisku wszczęła, w latach 2018 – 2022, największą liczbę procedur „Niebieskie Karty”. Kolejną instytucją jest Ośrodek Pomocy Społecznej oraz placówki oświatowe. GKRPA w Lwówku Śląskim w latach 2018, 2019 i 2022 chociaż na niskim poziomie, ale podejmowała działania w ramach posiadanych kompetencji, jednak w latach 2020 i 2021 komisja nie wdrożyła ani jednej procedury. Natomiast przedstawiciele ochrony zdrowia w Lwówku Śląskim w latach 2018 – 2022 nie wszczęli ani jednej procedury „Niebieskie Karty”.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Lwówku Śląskim wynika, że w okresie od 01.01.2023 r. do dnia 11.12.2023 r. zostało wszczętych 49 procedur „Niebieskie Karty”, widoczny wzrost o ponad 20%, a rok jeszcze się skończył. Policja w tym okresie wszczęła 32 procedury, Ośrodek Pomocy Społecznej – 10, GKRPA – 1, oświata 4, a ochrona zdrowia 2. Sytuacja zmieniła się w odniesieniu do przedstawicieli ochrony zdrowia, którzy dotychczas nie pojmowali działań interwencyjno-pomocowych w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Ochrona zdrowia jest grupą zawodową, która wcześniej nie reagowała na przemoc mimo takiego obowiązku ustawowego. Mogło to wynikać z braku wiedzy, niskiej świadomości lub celowych zaniechań. Należy zaznaczyć, że przedstawiciele ochrony zdrowia uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez Zespół Interdyscyplinarny i ma to wymierny efekt.

Powyższe dane wskazują, że w ostatnich latach liczna wszczętych procedur „Niebieskie Karty” utrzymywała się na podobnym poziomie. Widoczny wzrost został zaobserwowany w bieżącym roku.

Tabela nr 2 – liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart” w latach 2018 – 2022

Wyszczególnienie		2018	2019	2020	2021	2022
Liczba formularzy „Niebieska Karta-A”		68	47	50	56	46
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	w danym roku	43	34	42	41	40
	ogółem	84	68	61	67	60
Liczba procedur „Niebieskie Karty” wszczętych na dzieci		9	6	9	11	10
Liczba osób pokrzywdzonych przemocą	ogółem	89	71	75	63	51
	w tym dzieci	51	35	35	29	17

Liczba osób stosujących przemoc	43	39	45	49	43
---------------------------------	----	----	----	----	----

Z danych wynika, że od 2020 r. do 2022 r. ilość interwencji w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” malała. Jednak w 2023 roku odnotowano wzrost podejmowanych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”. W okresie od 01.12.2023 r. do 11.12.2023 r. wypełniono 67 formularzy „Niebieska Karta-A”, przy wszczętych 49 procedurach. Obrazuje to, że w kilkunastu przypadkach doszło do kolejnego zdarzenia przemocy. Dane te jednak nie oddają w pełni skali przemocy domowej na terenie gminy. Często zjawisko przemocy pozostaje nieujawnione ze względu na to, że osoby doznające przemocy domowej wstydzą się, boją a także nie wierzą w skuteczność pomocy, a co gorsze często nie wiedzą gdzie mają szukać wsparcia, co potwierdzają lokalne badania zjawiska przemocy z 2020 r.

Z analizy treści przekazanych formularzy „Niebieska Karta-A” wynika, że najczęściej osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety. Rzadziej wskazywane są dzieci jako osoby doznające przemocy, chociaż sam fakt, że są świadkami przemocy wobec swoich bliskich, a w szczególności matek powoduje u nich ogromne szkody i cierpienie. Dane te ulegną zmianie ponieważ, zgodnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej małoletni będący świadkiem przemocy domowej jest rozumiany jako osoba doznająca przemocy domowej i tak go należy traktować.

Tabela nr 3 – działania podjęte wobec osób stosujących przemoc

Działan skierowane wobec osób stosujących przemoc (OSP)	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba OSP nadużywających alkoholu	19	18	16	19	17
Liczba OSP zażywających środki odurzające	8	7	8	12	11
Liczba OSP zatrzymanych, w tym do wytrzeźwienia	15	7	14	17	11
Liczba wniosków dot. OSP do GKRPA o zobowiązanie do leczenia odwykowego	13	6	13	12	7
Liczba zawiadomień z art. 207 kk ZI/ODP	10	20	9	14	14
Liczba OSP skazanych prawomocnym wyrokiem karnym z art. 207 kk	7	3	3	7	5
Liczba OSP, wobec których zostały zastosowane środki zapobiegawcze	3	1	4	4	5
Liczba OSP skierowanych do programu korekcyjno-edukacyjnego	29	24	15	28	12

Liczba OSP, którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny	1	1	1	0	3
--	---	---	---	---	---

Powyższa tabela obrazuje działania skierowane do osób stosujących przemoc, w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty”. Dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Lwówku Śląskim z lat 2018 – 2022. Liczba osób stosujących przemoc nadużywających alkohol utrzymuje się na przełomie analizowanych lat na podobnym poziomie. Analogicznie wygląda sytuacja osób stosujących przemoc zażywających środki odurzające. W zależności od rodzaju środka psychoaktywnego widoczna jest różnica w podejmowaniu działań wobec tych osób. Osoby nadużywające alkoholu kierowane są do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lwówku Śląskim, otrzymują ofertę możliwości podjęcia leczenia, a w przypadku braku współpracy, sprawy kierowane są do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Na terenie naszej gminy osoby uzależnione od środków psychoaktywnych mogą podjąć leczenie w Poradni Leczenia Uzależnień, mogą też skorzystać z pomocy psychologicznej w Punkcie Interwencji Kryzysowej.

Tabela przedstawia jedynie zawiadomienia o przestępstwie złożone przez Zespół Interdyscyplinarny i osoby doświadczające przemocy w rodzinach, w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, nie uwzględnia zawiadomień składanych przez osoby pokrzywdzone, poza procedurą. Liczba skazanych prawomocnymi wyrokami karnymi obejmuje wyroki karne wynikające z art. 207 kk, natomiast liczby te nie obejmują wyroków, które się nie uprawomocniły i aktów oskarżenia.

Zespół Interdyscyplinarny w kolejnych latach typuje osoby stosujące przemoc do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy, który jest realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lwówku Śląskim. Jednak zdecydowana większość mężczyzn podejrzanych o stosowanie przemocy domowej nie podejmuje się udziału w tych zajęciach.

Na zmianę tej sytuacji może wpłynąć zmiana przepisów. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej policjant podejmuje działania wobec osoby stosującej przemoc domową, informując ją o konsekwencjach prawnych jej czynów i motywuje do zaprzestania stosowania przemocy. Grupa diagnostyczno-pomocowa może wystąpić do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym. Po skierowaniu osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w takim programie ma ona obowiązek zgłosić się do udziału w nim oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej stosowne zaświadczenie o zgłoszeniu się oraz o jego ukończeniu. Jeżeli osoba stosująca przemoc uporczywie nie będzie się stosowała do obowiązku uczestnictwa w programie, może zostać ukarana karą grzywny albo ograniczenia wolności. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lwówku Śląskim realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc. Na terenie powiatu lwóweckiego nie jest realizowany program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową.

Ważną część systemu ochrony osób doznających przemocy domowej stanowią nakazy i zakazy, które mogą być nałożone przez sąd na osoby stosujące przemoc domową. Osoba doznająca przemocy domowej może zwrócić się do sądu o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia mieszkania, jeżeli jej zachowanie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Dodatkowo sąd może osobie stosującej

przemoc domową zakazać kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą oraz zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których ona uczęszcza.

Policja i Żandarmeria Wojskowa w toku wykonywanych czynności mają prawo również wydać wobec osoby stosującej przemoc domową, gdy stwarza ona zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doświadczającej przemocy, nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania i/lub zakaz zbliżania się do niego na okres 14 dni.

Zespół Interdyscyplinarny w sytuacjach dotyczących dzieci powiadamia sąd rodzinny z prośbą o wgląd w sytuację małoletnich dzieci. Aby pomoc osobom doznającym przemocy była skuteczna, konieczna jest współpraca instytucji, służb, a także organizacji pozarządowych. Ma to wpływ na zwiększenie efektywności działań i rozwiązywanie występujących problemów.

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, w związku z przemocą domową, pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę poprzez wspólne działanie z policjantem i przedstawicielem ochrony zdrowia, przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Regulacja prawna jednak nie rozwiązuje wszystkich problemów z zapewnieniem dziecku ochrony, ponieważ w całej Polsce brakuje miejsc, gdzie można w przypadku interwencji umieścić dzieci.

Niezbędnym elementem realizowania procedury „Niebieskie Karty” jest regularne monitorowanie sytuacji domowej pod kątem bezpieczeństwa. Grupa diagnostyczno-pomocowa zamyka procedurę „Niebieskie Karty” w sytuacji ustania przemocy lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Ważne jest, że przez 9 miesięcy, po zakończeniu procedury, członkowie grupy mają ustawowy obowiązek monitorować sytuację domową osób, wobec których była ona prowadzona.

Osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty” może wnieść skargę na działalność grupy diagnostyczno-pomocowej lub członka grupy diagnostyczno-pomocowej, która będzie rozpatrzona przez Zespół Interdyscyplinarny.

Tabela nr 4 - zakończone procedury „Niebieskie Karty”

Zakończone procedury „Niebieskie Karty”	2018	2019	2020	2021	2022
zrealizowano indywidualny plan pomocy i przemoc ustała	43	33	22	32	28
brak zasadności	6	16	11	13	12
Razem:	49	49	33	45	40

W 2022 roku zakończono 40 procedur „Niebieskie Kart”, w tym 12 procedur, w których stwierdzono brak zasadności podejmowania działań. Zazwyczaj ta przesłanka zachodzi, gdy w rodzinie dochodzi do konfliktu około rozwodowego. W takich sytuacjach nie spełnione są kryteria przemocy, chociaż mogą

występować agresywne zachowania członków rodziny. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Lwówku Śląskim wynika, że zaledwie w kilku przypadkach w przeciągu 5 lat doszło do kolejnego wdrożenia procedury w tej samej rodzinie. Tego typu sytuację obrazują dynamikę przemocy w rodzinie, mają znaczenie dla sporządzenia oceny sytuacji i dostosowania konkretnych działań wspierających.

Dobra współpraca wszystkich podmiotów w podejmowaniu działań na rzecz osób pokrzywdzonych przemocą domową przyczynia się do osiągnięcia jak najlepszych rezultatów jak najmniejszym kosztem emocjonalnym dla doznających przemocy i ekonomicznym dla interweniujących służb.

Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim podjął liczne działania profilaktyczne na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Realizowane były lokalne kampanie tj. „Przerwij Milczenie”, „Włącz Świadomość!” czy „Biała Wstążka”.

Zespół Interdyscyplinarny systematycznie rozpowszechnia informację o możliwościach uzyskania wsparcia przez osoby doświadczające przemocy, w tym o funkcjonowaniu Punktu Interwencji Kryzysowej w Lwówku Śląskim oraz o możliwości uzyskania całodobowego schronienia w OIK w Smolniku.

W 2022 r. Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim zorganizował kampanię profilaktyczną „WŁĄCZ ŚWIADOMOŚĆ!” na rzecz przeciwdziałania agresji, przemocy i uzależnieniom. Kampania została objęta patronatem honorowym Burmistrza Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Realizacja działań zawartych w projekcie „Włącz Świadomość” wpisała się głównie w obszar bezpieczeństwa dzieci i młodzieży związany z edukacją na temat ryzykownych zachowań. Istotnym celem tej kampanii było zwiększenie świadomości na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych, ale też uświadomienie młodym ludziom, że używki są czynnikiem zwiększającym ryzyko występowania zachowań przemocowych. Ponadto młodzież miała możliwość zapoznania się z ofertą pomocową dla osób borykających się z różnymi trudnościami. Wartością dodaną było też zaangażowanie uczniów z lokalnych szkół, w towarzyszące kampanie tj. „Biała Wstążka” (największa na świecie kampania przeciwko przemocy wobec kobiet i organizowana przez mężczyzn) oraz „Przerwij Milczenie” (na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie). W ramach kampanii „Włącz Świadomość!” odbyły się spotkania w szkołach młodzieży z terapeutkami z Monaru – 12 spotkań. Odbyła się debata społeczna zorganizowana przez Komendę Powiatową Policji w Lwówku Śląskim, podczas której każdy mógł zapoznać się z zaprezentowaną analizą dot. przestępczości narkotykowej w naszym powiecie, a także jak środki odurzające wpływają na bezpieczeństwo z perspektywy spotkań dzielnicowych ze społeczeństwem. Po debacie, odbyło się spotkanie poprowadzone przez terapeutkę Stowarzyszenia Monar, które było adresowane do wszystkich osób zainteresowanych zwiększeniem świadomości na temat ryzykownych zachowań wśród młodzieży i dzieci, z konsultacjami indywidualnymi.

Kampania „WŁĄCZ ŚWIADOMOŚĆ!” zakończyła się koncertem zespołu WaluśKraksaKryzys, który odbył się w Fundacji im. Św. Krzysztofa w Lwówku Śląskim, dnia 9 grudnia 2022. W projekcie udział wzięli min. uczniowie ze szkół na terenie Gminy Lwówek Śląski. Wydarzenie to oprócz charakteru czysto muzycznego, poruszyło problemy związane z profilaktyką uzależnień. Głównym założeniem tego projektu było wskazanie młodym ludziom zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych. Po koncercie odbyło się spotkanie z liderem zespołu. Podczas spotkania z młodzieżą muzyk opowiedział o swojej artystycznej drodze, a także o swoim uzależnieniu od środków psychoaktywnych. Podkreślił również iż łatwo jest wejść na drogę uzależnień zaczynając od błahych sytuacji, niepozornych używek. Muzyk zachęcał młodzież do życia wolnego od nałogów, odkrywania w sobie pasji i rozwijania talentów, jak również do życia zgodnego z własnymi wartościami i przeciwstawianiu się agresji. Podczas tego wydarzenia można było też zobaczyć wystawę prac

plastycznych wykonanych przez dzieci i młodzież z lokalnych szkół, w ramach konkursu plastycznego „WŁĄCZ ŚWIADOMOŚĆ! – spojrzenie dzieci i młodzieży nt. przemocy”. Prace były nagrodzone w trzech kategoriach wiekowych.

Szczególnie istotną rolę w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej spełnia Punkt Interwencji Kryzysowej przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim, w którym dyżuruje wyspecjalizowana kadra mająca doświadczenie w przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz udzielaniu kompleksowego wsparcia osobom pokrzywdzonym przemocą.

W 2019 roku Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim przeprowadził badania ankietowe nt. „Wpływu interwencji policyjnych i postaw policjantów na podejmowane działania przez osoby doświadczające przemocy w rodzinie”. Wyniki przeprowadzonego badania, wśród osób, które doświadczyły przemocy i u których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty” w Gminie Lwówek Śląski, ujawniły występowanie takiego problemu jak wtórna wiktyimizacja, osób doznających przemocy domowej, przez policjantów. Policja jest instytucją zobowiązaną do niesienia pomocy, postawy interweniujących policjantów mają bardzo duży wpływ na dalszą gotowość osoby pokrzywdzonej przemocą w rodzinie, do podejmowania działań ochronnych na własną rzecz.

Ważnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest zwiększenie kompetencji osób zajmujących się udzielaniem pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także rodzinom dotkniętym tym problemem. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych systematycznie, co najmniej raz w roku, uczestniczyli w szkoleniach i superwizjach, podnosząc w ten sposób swoje kompetencje. Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim w 2023 r. zorganizował szkolenie pt. "Dziecko krzywdzone - w procedurze Niebieskie Karty, rola przedstawicieli oświaty i służb społecznych, w obszarze pomocy i interwencji" oraz konferencję dotyczącą przeciwdziałania przemocy domowej „Włącz Świadomość!”, z udziałem wybitnych specjalistów i certyfikowanych superwizorów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym celem Konferencji było zwrócenie uwagi na problem przemocy domowej, jej uwarunkowań i konsekwencji, a także współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz jej przeciwdziałania.

Niestety nadal są instytucje, które nie reagują odpowiednio na zjawisko przemocy domowej, mimo ustawowego obowiązku i odbytych szkoleń. Priorytetowym działaniem powinna być profesjonalizacja służb, podnoszenie kwalifikacji i wzrostu kompetencji, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony zdrowia oraz wzmocnienie kompetencji zawodowych i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zdiagnozowanie środowiska lokalnego pozwoliło zobrazować aktualną skalę zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Umożliwia to skierowanie i dopasowanie konkretnych działań do osób zagrożonych przemocą. Diagnoza ilustruje również poziom świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej i wskazuje na potrzebę podejmowania działań profilaktycznych i edukacyjnych. Analizując uzyskane dane, można stwierdzić także, że poprzez realizowane działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, osoby uwikłane w problem przemocy mają możliwość otrzymania niezbędnej pomocy i wsparcia od instytucji do tego uprawnionych, co oznacza, że nie są pozostawione same sobie. Udzielana pomoc jest bardziej skuteczna, a profilaktyczne oddziaływania powodują wzrost świadomości wśród społeczności lokalnej.

Wszystkie dane liczbowe wykorzystane w diagnozie podrozdziału 2.2. pochodzą ze sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Lwówku Śląskim za lata 2018-2022 oraz dokumentacji Zespołu z 2023 roku.

IV. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LWÓWEK ŚLĄSKI NA LATA 2024 – 2030

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lwówek Śląski na lata 2024 – 2030 jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udzielanie pomocy osobom jej doznającym oraz oddziaływanie na osoby je stosujące. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga podjęcia działań w różnych obszarach, realizacji wyznaczonych poniżej zadań i weryfikacji za pomocą wskaźników.

Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna	
Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Kierunki działania: • Poszerzenie wiedzy mieszkańców gminy, w tym służb, na temat zjawiska przemocy domowej • Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej • Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych	
Zadania	realizatorzy / partnerzy
1. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w gminie Wskaźniki - liczba przeprowadzonych diagnoz	samorząd gminy, w tym UGiM, GKRPA, MGOPS, ZI, PIK, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, PCPR, KPP, Prokuratura
Termin realizacji: 2024 - 2030	
2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które: • obalają stereotypy na temat przemocy domowej, usprawiedliwiając jej stosowanie, • opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednocześnie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, • promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, • promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w	samorząd gminy, w tym UGiM, GKRPA, MGOPS, ZI, PIK, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, kuratorzy, organizacje pozarządowe, lokalne media, LOK oraz inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy

tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję, wobec osób stosujących przemoc domową Wskaźniki: - liczba lokalnych kampanii społecznych,	
Termin realizacji: 2024 - 2030	
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej Wskaźniki: - liczba zrealizowanych działań, - liczba osób, którym udzielono informacji na temat przeciwdziałania przemocy domowej	samorząd gminy, w tym UGiM, ZI oraz organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe,
Termin realizacji: 2024 - 2030	
4. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletni w ciąży Wskaźniki: - liczba placówek prowadzących poradnictwo, - liczba osób, którym udzielono porady, - liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej	samorząd gminy, w tym, UGiM, ZI, MGOPS, GKRPA, PIK, placówki oświatowe, PCPR, PPP, placówki opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe
Termin realizacji: 2024 - 2030	
5. Organizowanie konferencji, spotkań edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej oraz dotyczących zapobieganiu przemocy domowej, w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub niepełnosprawnych Wskaźniki: - liczba zorganizowanych konferencji, spotkań edukacyjnych, - liczba osób, uczestniczących w konferencjach i spotkaniach edukacyjnych	samorząd gminy, w tym, UGiM, GKRPA, MGOPS, ZI, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, kuratorzy, organizacje pozarządowe, lokalne media, LOK oraz inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy
Termin realizacji: 2024 - 2030	
6. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych z zakresu agresji i przemocy, min. w ramach programów szkolnych,	samorząd gminy, w tym UGiM, GKRPA, MGOPS, ZI,

Wskaźniki: - liczba dzieci objętych działaniami profilaktycznymi, - liczba osób biorących udział w wydarzeniach	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
Termin realizacji: 2024 - 2030	
7. Wspieranie lub inicjowanie lokalnych wydarzeń kulturalnych, podczas których nagłaśniany byłby problem zjawiska przemocy domowej i agresji. Wskaźniki: - liczba wydarzeń, - liczba osób biorących udział w wydarzeniach	samorząd gminy, w tym UGiM, GKRPA, MGOPS, ZI, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, lokalne media, LOK oraz inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej
Termin realizacji: 2024 - 2030	

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej

Kierunki działania:

- Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów i organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy
- Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej
- Monitorowanie działań pomocowych

Zadania	realizatorzy / partnerzy
1. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych Wskaźniki - liczba spotkań ZI - liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych - liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych - liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych w rozszerzonym składzie	samorząd gminy, w tym UGiM, GKRPA, MGOPS, ZI, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, KPP, Prokuratura, organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi
Termin realizacji: 2024 - 2030	

2. Kontynuowanie działalności Punktu Interwencji Kryzysowej, świadczącego wsparcie min. dla osób doznających przemocy domowej Wskaźniki: - liczba osób objętych wsparciem	samorząd gminy, MGOPS,
Termin realizacji: 2024 - 2030	
3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej Wskaźniki: - liczba opracowanych materiałów informacyjnych	samorząd gminy, w tym UGiM, GKRPA, MGOPS, ZI, PIK, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, kuratorzy, organizacje pozarządowe oraz lokalne media
Termin realizacji: 2024 - 2030	
4. Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową Wskaźniki: - liczba osób uczestniczących w działaniach	samorząd gminy, w tym MGOPS, GKRPA, PIK
Termin realizacji: 2024 - 2030	
5. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty Wskaźniki: - liczba wszczętych w danym roku NK, tj. liczba sporządzonych formularzy NK-A, - liczba kontynuowanych w danym roku procedur NK - wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy, - liczba wypełnionych formularzy NK-A dokumentujących kolejne zdarzenie stosowania przemocy - liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK, w tym z rozgraniczeniem ze względu na przemoc: fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną, cyberprzemoc - liczba wypełnionych formularzy NK-C	MGOPS, GKRPA, PIK, KPP, Żandarmerii Wojskowej, placówki oświatowe, PCPR, placówki ochrony zdrowia, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach ZI czy GDP
Termin realizacji: 2024 - 2030	
6. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej dostępu do pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grupy wsparcia lub innych grup samopomocowych	samorząd gminy, w tym UGiM, GKRPA, MGOPS, ZI, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, kuratorzy, organizacje pozarządowe,

Wskaźniki: - liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, - liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, grupach samopomocowych	lokalne media, LOK oraz inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy
Termin realizacji: 2024 - 2030	
7. Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej i rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej Wskaźniki: - liczba programów terapeutycznych, - liczba osób uczestniczących w programach, - liczba grup wsparcia i osób w nich uczestniczących	samorząd gminy, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe
Termin realizacji: 2024 - 2030	
8. W razie potrzeby podejmowanie współpracy w celu zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej pomocy w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej Wskaźniki: - liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie schronienia	samorząd gminy, samorząd powiatowy, w tym PCPR, ośrodki wsparcia
Termin realizacji: 2024 - 2030	
9. Tworzenie i zwiększenie zakresu działania oraz dostępności lokalnych telefonów zaufania, informacyjnych dla osób doznających przemocy domowej Wskaźniki: - liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej - liczba przeprowadzonych rozmów i interwencji	samorząd gminy, w tym PIK, organizacje pozarządowe
Termin realizacji: 2024 - 2030	
10. Zapewnienie ochrony dzieciom w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową Wskaźniki: - liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	samorząd gminy, w tym przedstawiciele MGOPS, KPP, ochrony zdrowia
Termin realizacji: 2024 - 2030	
11. Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy	samorząd gminy, w tym

domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych Wskaźniki: - liczba uchwał umożliwiających przyznanie lokali socjalnych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej	UGiM,
Termin realizacji: 2024 - 2030	
12. Monitorowanie pomocy udzielonej osobom doznającym przemocy domowej Wskaźniki: - liczba zakończonych procedur NK, w tym ze względu na ustanie przemocy oraz brak zasadności, - liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury NK, - liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc ustała	samorząd gminy, w tym MGOPS, KPP, ZI
Termin realizacji: 2024 - 2030	

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową	
Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową Kierunki działań:	
• Tworzenie i rozszerzanie ofert działań wobec osób stosujących przemoc domową realizowanych przez instytucje samorządowe oraz podmioty i organizacje pozarządowe, a także wypracowanie i doskonalenie zasad współpracy pomiędzy podmiotami je realizującymi. • Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej. • Zwiększenie udziału osób stosujących przemoc domową w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych	
Zadania	realizatorzy / partnerzy
1. Rozpowszechnianie w gminie informatorów zawierających bazy teleadresowe podmiotów realizujących działania adresowane do osób stosujących przemoc domową. Wskaźniki: - umieszczanie informatorów na stronach internetowych dwa razy w roku do dnia 15 lutego i do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku	samorząd gminy, w tym ZI, MGOPS, KPP, Prokuratura, Sąd Rejonowy
Termin realizacji: 2024 - 2030	
2. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach	samorząd gminy, w tym

procedury „Niebieskie Karty”. Wskaźniki: - liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą NK, - liczba wypełnionych formularzy NK-D, - liczba wszczętych i zakończonych poprzez sporządzenie aktu oskarżenia lub umorzenie postępowania	MGOPS, GKRPA, PIK, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach ZI czy GDP
Termin realizacji: 2024 - 2030	
3. Działanie i współpraca służb w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji nimi. Wskaźniki: - liczba przekazanych organom ścigania i wymiarowi sprawiedliwości informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc	MGOPS, Prokuratura, zespół kuratorskiej służby sądowej, KPP
Termin realizacji: 2024 - 2030	
4. Inicjowanie procedury wydawania policyjnych nakazów i zakazów dla osób stosujących przemoc domową przez pracownika socjalnego lub kuratora sądowego. Wskaźniki: - liczba wniosków o zastosowanie nakazów i zakazów	MGOPS, zespół kuratorskiej służby sądowej, KPP
Termin realizacji: 2024 - 2030	
5. Motywowanie, a także kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową. Wskaźniki: - liczba osób, które zostały zmotywowane do udziału w programach, - liczba osób skierowanych do programów	samorząd gminy, w tym ZI, MGOPS, KPP, GKRPA, PCPR
Termin realizacji: 2024 - 2030	

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Kierunki działań: • Podnoszenie i wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	
Zadania	realizatorzy / partnerzy
1. Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Wskaźniki: - liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych, - liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	samorząd gminy, w tym ZI, MGOPS, KPP, GKRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
Termin realizacji: 2024 - 2030	
2. Rozwijanie i doskonalenie służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej poprzez uczestnictwo w specjalistycznych szkoleniach członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w celu podniesienia kwalifikacji i kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej Wskaźniki: - liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej , - liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	samorząd gminy, w tym MGOPS, GKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach ZI czy GDP
Termin realizacji: 2024 - 2030	
3. Zapewnienie osobom pracującym bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc wsparcia w formie min. superwizji, , coachingu, doradztwa, grup wsparcia. Wskaźniki: - liczba osób uczestniczących w różnych formach poradnictwa i wsparcia psychologicznego, - liczba zrealizowanych superwizji, - liczba osób uczestniczących w superwizji	samorząd gminy, w tym MGOPS, GKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach ZI czy GDP
Termin realizacji: 2024 - 2030	

V. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LWÓWEK ŚLĄSKI NA LATA 2024 – 2030

1. ODBIORCY PROGRAMU:

Odbiorcami programu będą mieszkańcy Gminy Lwówek Śląski, w tym:

- dzieci i młodzież,
- osoby i rodziny zagrożone przemocą domową,

- świadkowie przemocy domowej,
- osoby stosujące przemoc domową,
- służby, w tym instytucje i organizacje pozarządowe, zajmujące się problematyką przemocy domowej.

2. REALIZATORZY PROGRAMU:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej będzie realizowany w latach 2024-2030 przez Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim i Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim we współpracy z lokalnym samorządem, instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które podejmują działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W celu sprawnego i skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie konieczna jest partnerska współpraca między instytucjami nadzorującymi i realizującymi zadania w tym zakresie.

Przy realizacji programu współpracować będą następujące podmioty:

- Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Lwówku Śląskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lwówku Śląskim,
- Komenda Powiatowa Policji w Lwówku Śląskim,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lwówku Śląskim,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lwówku Śląskim,
- Publiczne i Niepubliczne Placówki Oświatowe w gminie Lwówek Śląski,
- Placówki Opieki Zdrowotnej,
- Sąd Rejonowy w Lwówku Śląskim,
- Prokuratura Rejonowa w Lwówku Śląskim
- Fundacja im. św. Krzysztofa w Lwówku Śląskim,
- Kościoły i inne związki wyznaniowe,
- Lwówecki Ośrodek Kultury,
- Przedstawiciele innych instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

3. PRZEWIDYWANE EFEKTY DZIAŁAŃ WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU:

Zakłada się, że realizacja zadań wyznaczonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lwówek Śląski na lata 2024 – 2030 przyczyni się do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy poprzez:

- podniesienie świadomości społecznej mieszkańców gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,

- rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom doznającym przemocy domowej, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, w tym zwiększenie ich udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub/i psychologiczno-terapeutycznych oraz edukacyjnych lub/i wspierających,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i rodzin dotkniętych przemocą oraz dla osób ją tę przemoc stosujących.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie realizacji zadań programu będzie dokonywane ze środków własnych gminy. Zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych. Ponadto uwzględnia się finansowanie działań ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, kiedy działania w związku z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz ochroną osób doznających przemocy domowej, związane będą z wystąpieniem jednocześnie problemów alkoholowych.

VII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Za monitoring i ewaluację programu będzie odpowiadał Zespół Interdyscyplinarny w Lwówku Śląskim. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Raport w formie sprawozdania będzie corocznie przedkładany Burmistrzowi Miasta i Gminy Lwówek Śląski, w terminie do dnia 10 lutego.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie min. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią po zakończeniu realizacji Programu przeprowadzenie jego ewaluacji, czyli ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia zadań – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

W ewaluacji poddane ocenie zostaną uzyskane rezultaty w oparciu o następujące wskaźniki :

- liczba interwencji domowych z powodu przemocy domowej,
- liczba rodzin zdiagnozowanych, jako środowiska zagrożone zjawiskiem przemocy,

- liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doświadczających przemocy domowej, z wyszczególnieniem dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych,
- liczba przypadków zapewnienia ochrony dziecka w trybie 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych wobec osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób stosujących przemoc domową poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym,
- liczba osób stosujących przemoc domową zobowiązanych do podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa i specjalisty pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz porad prawnych w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Lwówku Śląskim,
- liczba rodzin objętych wsparciem MGOPS w Lwówku Śląskim z powodu dysfunkcji przemocy domowej,
- liczba grup wsparcia,
- liczba przeszkolonych osób, przedstawicieli instytucji zajmujących się problemem przemocy domowej,
- liczba szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych (szkolenia zewnętrzne, wewnętrzne, superwizje),
- liczba przygotowanych materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących przemocy domowej i możliwości szukania wsparcia,
- liczba instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie gminy,
- ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
- ilość działań edukacyjnych i przeprowadzanych lokalnych kampanii społecznych na terenie gminy.

VIII. ZAKOŃCZENIE

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałanie Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lwówek Śląski na lata 2024 – 2030 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji poprzedniego programu, który obejmował działania profilaktyczne oraz formy pomocy świadczonej na rzecz rodzin zagrożonych problemem przemocy. Dotychczas podejmowane działania pozwoliły na zrealizowanie większości założonych celów.

Problem przemocy może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany. Dlatego bardzo ważne jest, aby w dalszym ciągu kontynuować działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Cele i działania zaplanowane do realizacji programu mają służyć przede wszystkim zminimalizowaniu zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Lwówek Śląski oraz poprawie sytuacji osób dotkniętych przemocą domową. Istotą profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej jest edukacja społeczeństwa: dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, w tym osób starszych. Edukacja lokalnej społeczności wpłynie na zwiększenie świadomości mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy. Szczególne znaczenie ma rozwijanie współpracy między instytucjami, praca interdyscyplinarna daje gwarancję skuteczności podejmowanych działań w przeciwdziałaniu zjawisku przemocy i ochronie osób doznających przemocy domowej, ale tylko wtedy, gdy jest świadczona w sposób profesjonalny. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej.

Realizowanie zadań zawartych w prezentowanym Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lwówek Śląski na lata 2024 – 2030 przyczyni się do podnoszenia świadomości społecznej, która konieczna jest aby przemoc była ujawniana i aby możliwe było udzielenie kompleksowego wsparcia osobom dotknięty przemocą domową.

Powyższy program, w zależności od pojawiających się nowych potrzeb czy możliwości, może ulec modyfikacji.